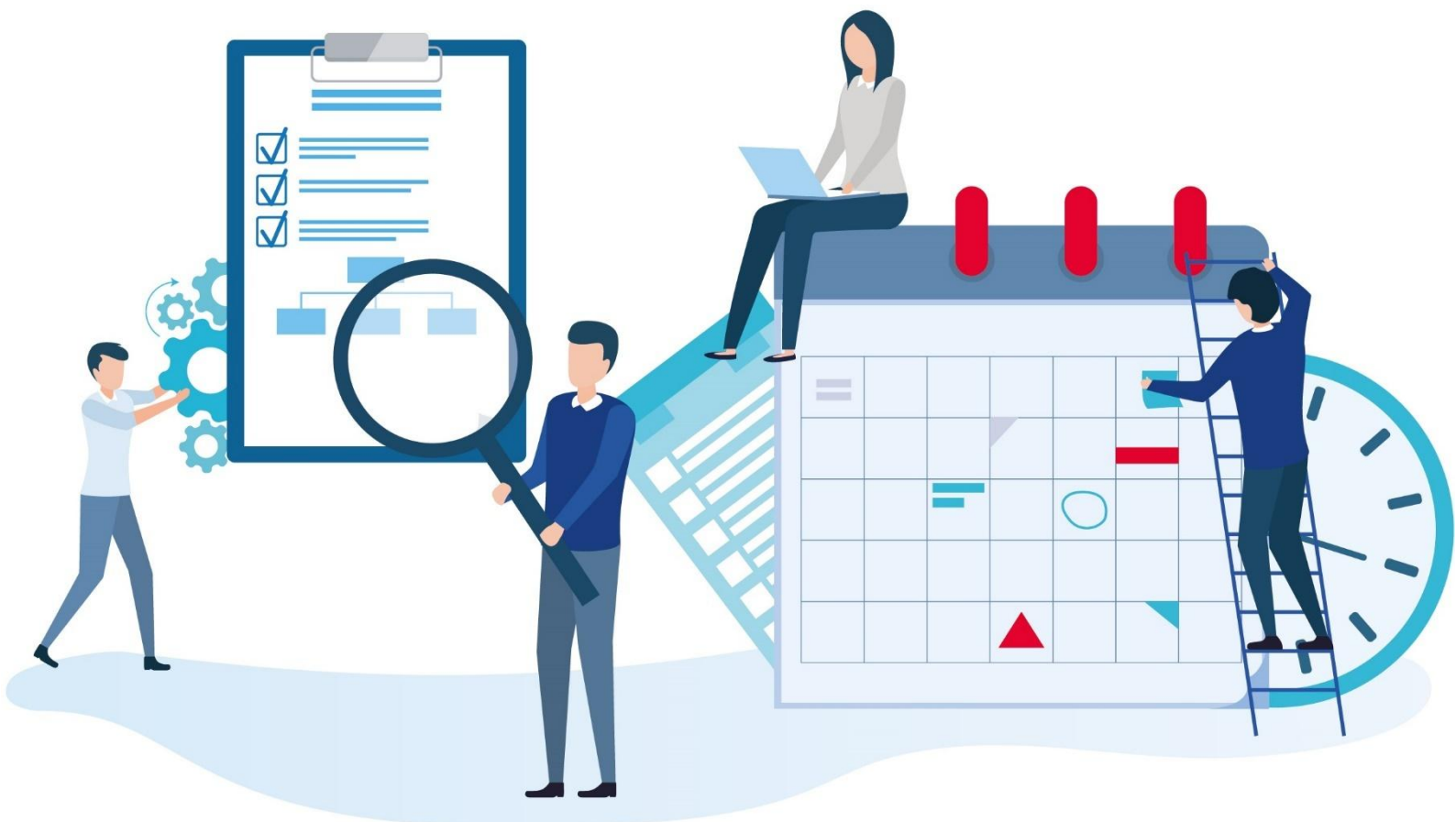

Ewaluacja mid-term

Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025

Zamawiający:

Gmina Miasto Koszalin
ul. Rynek Staromiejski 6-7
75-007 Koszalin

Wykonawca:

EU-CONSULT sp. z o.o.
ul. Toruńska 18C, lokal D
80-747 Gdańsk
www.eu-consult.pl

Gdańsk 2024

Spis treści

Spis treści	3
Wykaz użytych skrótów	5
1. Wstęp.....	6
2. Kontekst badania	7
1.1. Cel badania	7
1.2. Zakres badania.....	7
1.2.1. Zakres przedmiotowy badania	7
1.2.2. Zakres podmiotowy badania	7
1.2.3. Zasięg terytorialny.....	7
1.3. Kryteria ewaluacyjne	8
1.4. Metodologia badawcza	9
1.5. Analiza danych zastanych	9
1.6. Wywiady pogłębione (TDI)	11
1.7. Ankieta internetowa (CAWI)	12
1.7.1. CAWI z ekspertami	12
1.7.2. CAWI z mieszkańcami Koszalina.....	13
3. Ocena trafności celów Strategii względem aktualnych problemów społecznych miasta.....	14
1.8. Analiza aktualności potrzeb zdefiniowanych w Strategii względem sytuacji społeczno-gospodarczej miasta	14
1.8.1. Uwarunkowania demograficzne	14
1.8.2. Rynek pracy	17
1.8.3. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna.....	22
1.8.4. Ochrona zdrowia.....	25
1.8.5. Edukacja i szkolnictwo wyższe	28
1.8.6. Kultura i sztuka	32
1.8.7. Sport i kultura fizyczna	33
1.8.8. Organizacje pozarządowe.....	33
1.9. Analiza aktualności obszarów problemowych Strategii	34
1.9.1. Ubóstwo	37
1.9.2. Niepełnosprawność.....	39

1.9.3. Bezrobocie	40
1.9.4. Problemy osób starszych	41
1.9.5. Bezdomność	44
1.9.6. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza i wsparcie dla rodzin.....	45
1.9.7. Problemy uzależnień – alkoholizm i narkomania	46
1.9.8. Przemoc domowa	47
1.9.9. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	
51	
Podsumowanie zmian zachodzących w kontekście obszarów problemowych	
Strategii:	52
1.10. Ocena zmian, jakie dostrzegają mieszkańcy miasta i ich pokrycie z celami założonymi w dokumentach strategicznych	54
1.11. Ocena trafności przyjętych wskaźników zmiany	61
4. Ocena skuteczności działań podejmowanych w celu rozwiązania problemów społecznych.....	62
1.12. Ocena sposobu wdrażania działań i wpływu na możliwość rozwiązania problemów społecznych miasta.....	62
1.13. Ocena stopnia realizacji założonych wskaźników zmiany	64
1.14. Analiza barier/problemów we wdrażaniu Strategii i ocena skuteczności podejmowanych działań zaradczych	67
5. Ocena efektywności podejmowanej interwencji	68
1.15. Ocena efektywności działań Strategii	68
1.16. Ocena zarządzania i koordynacji wdrażania Strategii	72
6. Wnioski i rekomendacje	75
7. Bibliografia	79
8. Spis tabel i wykresów.....	79

Wykaz użytych skrótów

Skrót	Rozwinięcie skrótu
AOS	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna
BDL	Bank Danych Lokalnych
CUS	Centrum Usług Społecznych w Koszalinie
GUS	Główny Urząd Statystyczny
DPS	Dom Pomocy Społecznej
JST	Jednostki samorządu terytorialnego
MKRPA	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
MOPR	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
MZON	Miejski Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności
NSP 2021	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021
OzN	Osoba z niepełnosprawnością/osoby z niepełnosprawnościami
POZ	Podstawowa opieka zdrowotna
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
REGON	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
Strategia	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025

1. Wstęp

Przedmiotem Zamówienia było przygotowanie i przeprowadzenie ewaluacji mid-term, która dotyczyła „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025”, przyjętej uchwałą Nr XXVIII/457/2021 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 25 lutego 2021 roku.

Aktualizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025” jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Gminy Miasta Koszalin. Dokument wskazuje obszary problemowe, prognozę zmian oraz priorytetowe kierunki działań niezbędne do osiągnięcia przyjętych celów¹.

Zgodnie z założeniami dokumentu, Strategia stanowi dokument o charakterze otwartym, tym samym cechując się koniecznością bieżącego reagowania na pojawiające się wyzwania wynikające ze zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych. Ewaluacja pozwala tym samym ocenić stopień realizacji Strategii oraz dokonać jej ewentualnej aktualizacji².

W ramach Strategii przewidziano, iż wraz z prowadzonym cyklicznie monitoringiem realizacji dokumentu podlegać ma on procesowi ewaluacji dwukrotnie.

Niniejsze badanie ewaluacyjne stanowi ewaluację mid-term, tj. ewaluację bieżącą podczas realizacji Strategii, kładącą nacisk na ocenę procesu zarządzania, aktualność założeń strategii oraz postępy w osiągnięciu efektów³.

---

¹ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025, Koszalin 2021 r., str. 4.

² Ibidem, str. 87.

³ ABC Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, monitoring, ewaluacja i aktualizacja, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, str. 7.

2. Kontekst badania

1.1. Cel badania

Głównym celem badania ewaluacyjnego była ocena jakości prowadzonych w latach 2021-2023 działań i stopnia osiągnięcia celów zapisanych w Strategii oraz sporządzenie wniosków, które będą mogły zostać uwzględnione na etapie dalszych prac nad wdrażaniem założeń zapisanych w Strategii.

Badanie ewaluacyjne zrealizowane zostało w odniesieniu do 7 obszarów problemowych sformułowanych w Strategii.

1.2. Zakres badania

1.2.1. Zakres przedmiotowy badania

Badanie ewaluacyjne objęło „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025”.

1.2.2. Zakres podmiotowy badania

Badaniem ewaluacyjnym objęte zostały podmioty zaangażowane we wdrażanie Strategii, przedstawiciele Zespołu ds. wdrażania, monitoringu oraz ewaluacji Strategii i mieszkańcy Koszalina.

1.2.3. Zasięg terytorialny

Badanie ewaluacyjne zasięgiem terytorialnym objęło teren miasta Koszalin.

1.3. Kryteria ewaluacyjne

Zgodnie z założeniami Strategii, badanie ewaluacyjne powinno opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami, w tym zgodność z założonymi trendami, identyfikując tym samym następujące kryteria ewaluacyjne⁴:

- **Trafność** - Ocenia adekwatność planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań społeczno-ekonomicznych, które zostały zidentyfikowane w diagnozie. Analiza tego kryterium jest prowadzona **przed rozpoczęciem i w pierwszych fazach wdrażania interwencji**;
- **Skuteczność** – Ocenia stopień realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty;
- **Efektywność** – Ocenia relację między nakładami, kosztami zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji;
- **Użyteczność** – Ocenia całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych, tzw. ubocznych), odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych (często już zmienionych w czasie). W odróżnieniu od kryterium trafności **ocena użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w jej końcowej fazie wdrażania**;
- **Trwałość** – Ocenia ciągłość efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej (a więc **po zakończeniu interwencji**).

Mając na uwadze powyższe, w ramach badania ewaluacyjnego mid-term za kryteria ewaluacyjne przyjęto: **trafność, skuteczność** oraz **efektywność**.

---

⁴ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025, Koszalin 2021 r., str. 87-88.

1.4. Metodologia badawcza

Na potrzeby niniejszego raportu częściowego w badaniu ewaluacyjnym wykorzystano szereg metod badawczych.

1.5. Analiza danych zastanych

Analiza danych zastanych to metoda badań społecznych, która zakłada szczegółową analizę istniejących już i dostępnych danych. W jej wyniku następuje scalanie, przetwarzanie i analiza danych rozproszonych dotychczas wśród rozmaitych źródeł. Analiza danych zastanych zapewnia zdobycie informacji, które można otrzymać drogą analizy opracowań i ekspertyz.

Na potrzeby niniejszego dokumentu założono, iż analiza danych zastanych obejmować będzie dane od 2016 roku. Z uwagi na fakt, iż diagnoza społeczno-gospodarcza zawarta w Strategii opierała się o dane za lata 2016-2019, niniejsza ewaluacja na celu ma poddanie analizie czy od tamtego okresu zaszły istotne zmiany, które warunkować mogłyby konieczność zmiany zapisów Strategii. W związku z tym, aktualizacja diagnozy społeczno-gospodarczej uwzględni dane za okres lat 2016-2023 w celu ukazania trendów obserwowanych w dłuższej perspektywie czasu.

Uzasadnienie zastosowania techniki badawczej:

Analiza desk research wolna jest od większości obciążeń charakterystycznych dla badań reaktywnych takich jak efekt ankieterski. Pozwala tym samym na uzyskanie wysoce obiektywnych informacji. Ponadto stanowi doskonały wstęp do dalszych badań. Wyniki uzyskane w trakcie analizy desk research będą mogły posłużyć bowiem do realizacji dalszych etapów badania przede wszystkim nakierowując Zespół Badawczy na pewne konkretne problemy, które będzie można pogłębić i wyjaśnić w wyniku realizacji badań reaktywnych.

Analizie desk research zostały poddane m.in.:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025 wraz z załącznikami;
- sprawozdania z realizacji Strategii wraz z załącznikami;
- dokumenty, diagnozy strategiczne i raporty o stanie miasta;
- adekwatne analizy, ekspertyzy i oceny dotyczących realizowanej polityki rozwoju, działań i instrumentów realizacyjnych w mieście;
- dostępne zbiory danych statystycznych.

1.6. Wywiady pogłębione (TDI)

W celu efektywnej realizacji ewaluacji mid-term Strategii zrealizowane zostały badania jakościowe w postaci wywiadów pogłębionych za pomocą metody TDI. TDI polega na przeprowadzeniu ustrukturyzowanej rozmowy telefonicznej z daną osobą. Ma na celu uzyskanie konkretnych informacji w sposób planowy i metodyczny według określonego schematu, zwanego scenariuszem wywiadu.

TDI miały za zadanie weryfikację i potencjalną aktualizację założeń systemu realizacji strategii, w szczególności w zakresie systemu monitoringu i wyznaczonych wskaźników.

Populacja badana: przedstawiciele instytucji Zamawiającego, zaangażowani we wdrażanie Strategii oraz przedstawiciele samorządu lokalnego.

Dobór próby: celowy. Do badania zaproszone zostały osoby posiadające aktualną wiedzę w zakresie wdrażanych działań i osiągniętych efektów Strategii.

Liczba wywiadów: 7 TDI:

- 2 wywiady z przedstawicielami Centrum Usług Społecznych w Koszalinie;
- 4 wywiady z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Koszalinie (Wydział Edukacji, Wydział Kultury i Spraw Społecznych, Wydział Obsługi Inwestorów Kluczowych i Wspierania Przedsiębiorczości);
- 1 wywiad z przedstawicielką Komisji Spraw Społecznych Rady Miejskiej w Koszalinie.

Uzasadnienie zastosowania techniki badawczej:

Standaryzacja poruszanych zagadnień, a w szczególności celu rozmowy, pozwala na uzyskanie informacji istotnych z punktu widzenia celów badania. TDI trwa nieco krócej niż IDI i ogniskuje się bardziej na uzyskiwaniu konkretnych informacji niż ich szczegółowym pogłębieniu. Spowodowane jest to brakiem fizycznej obecności wywiadowcy, co powoduje zmianę charakteru rozmowy z bardzo osobistej, w której dużą rolę odgrywa mowa ciała na rozmowę bardziej skupioną na uzyskiwaniu informacji, w której jedynym wpływem ankierskim jest ton głosu wywiadowcy.

1.7. Ankieta internetowa (CAWI)

Ankieta CAWI polega na umieszczeniu kwestionariusza na stronie internetowej tak, aby był dostępny z poziomu przeglądarki internetowej. Respondent wypełnia ankietę z poziomu strony www, co zapewnia mu pełną anonimowość.

1.7.1. CAWI z ekspertami

W przypadku techniki CAWI do potencjalnych respondentów wysyłane są e-maile, zawierające: informację o badaniu, list polecający oraz link do ankiety. Osoby, które nie zareagują na pierwszego e-maila, otrzymują e-maile przypominające o badaniu.

Populacja badana: przedstawiciele Zespołu ds. wdrażania, monitoringu oraz ewaluacji Strategii.

Dobór próby: celowy. Do badania zaproszone zostały osoby posiadające aktualną wiedzę w zakresie wdrażanych działań i osiągniętych efektów Strategii, w tym eksperci uczestniczący w pracach nad Strategią i w monitoringu, m.in. przedstawiciele środowiska oświaty, kultury, ochrony zdrowia, sądownictwa, policji, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych.

Liczba ankiet: 16 efektywnie wypełnionych ankiet.

Uzasadnienie zastosowania techniki badawczej:

Zastosowanie ankiety internetowej, oferującej pełną anonimowość, pozwoliło na uzyskanie pełniejszych informacji na temat zagadnień poruszanych w badaniu, a zwłaszcza na pytania delikatnej natury, na które respondenci niechętnie udzielają odpowiedzi, gdy mają kontakt z ankierem. Ankieta dzięki implementacji do systemu LimeSurvey pozwoliła na automatyczne dobieranie właściwych pytań (związanych z przejściami oznaczonymi we wzorze kwestionariusza ankiety).

1.7.2. CAWI z mieszkańcami Koszalina

Populacja badana: mieszkańcy Koszalina.

Dobór próby: losowy. Link do ankiety z prośbą o opublikowanie linku wraz z informacją o badaniu na stronie www zostanie został rozesłany do kluczowych instytucji, m.in. do Urzędu Miasta, Centrum Usług Społecznych, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Policji. i organizacji działających na terenie Koszalina.

Liczba ankiet: 262.

Uzasadnienie zastosowania techniki badawczej:

Zastosowanie ankiety internetowej, oferującej pełną anonimowość, pozwoliło na uzyskanie pełniejszych informacji na temat zagadnień poruszanych w badaniu, a zwłaszcza na pytania delikatnej natury, na które respondenci niechętnie udzielają odpowiedzi, gdy mają kontakt z ankierem. Ankieta dzięki implementacji do systemu LimeSurvey pozwoliła na automatyczne dobieranie właściwych pytań (związanych z przejściami oznaczonymi we wzorze kwestionariusza ankiety).

3. Ocena trafności celów Strategii względem aktualnych problemów społecznych miasta

1.8. Analiza aktualności potrzeb zdefiniowanych w Strategii względem sytuacji społeczno-gospodarczej miasta

1.8.1. Uwarunkowania demograficzne

Liczba ludności oraz prognozy demograficzne

Zgodnie z danymi BDL GUS na koniec 2022 roku Koszalin zamieszkiwało 104 239 osób, w tym 55 196 kobiet stanowiących 53% ludności miasta i 49 043 mężczyzn, tj. 47% mieszkańców. Liczba ludności była niższa w porównaniu do 2019 roku o 2,6%, wzrósł z kolei współczynnik feminizacji (w 2022 roku wynosił on 113, w porównaniu do 112 w roku 2019 i był wyższy od średniej dla województwa zachodniopomorskiego, w którym wynosił on 106). Gęstość zaludnienia w Koszalinie wynosiła 1 060 osób na 1 km² (spadek w porównaniu do roku 2019 o 19 osób).

Liczba ludności w mieście systematycznie maleje. Na koniec 2022 roku osiągnęła ona poziom zbliżony do tego, który GUS prognozował dla roku 2025. Aktualne prognozy (opierające się o dane pozyskane w ramach NSP 2021) wskazują na to, że w roku 2025 w Koszalinie mieszkać będzie 102,4 tys. osób, w roku 2030 – 100,2 tys., z kolei w 2040 – już jedynie 93,1 tys. mieszkańców.

Tabela 1. Prognoza stanu ludności miasta Koszalina

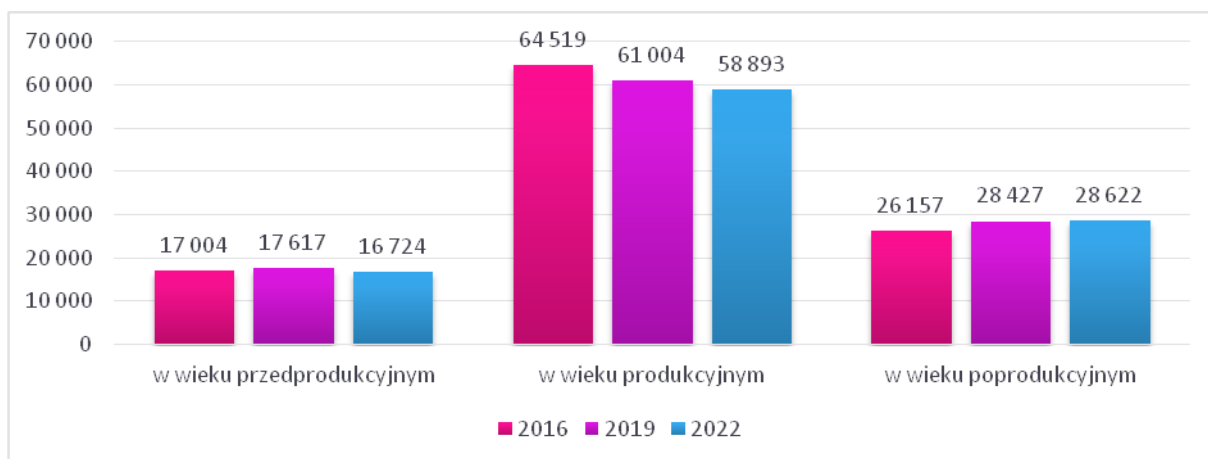
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Prognoza na rok 2025	102 429	48 133	54 296
Prognoza na rok 2030	100 178	46 825	53 353
Prognoza na rok 2040	93 102	43 459	49 643

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Struktura demograficzna

Spadkowi liczby ludności towarzyszą również zmiany struktury demograficznej w mieście. W 2019 roku ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 16,5% ogółu mieszkańców miasta, w 2022 – 16%. Zmniejszył się również odsetek osób w wieku produkcyjnym, także o 0,5%. Jednocześnie w 2022 widoczny był wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym – o 1% w porównaniu z rokiem 2019, ale już o 3,2% w odniesieniu do roku 2016.

Wykres 1. Struktura demograficzna ludności Koszalina w latach 2016-2022

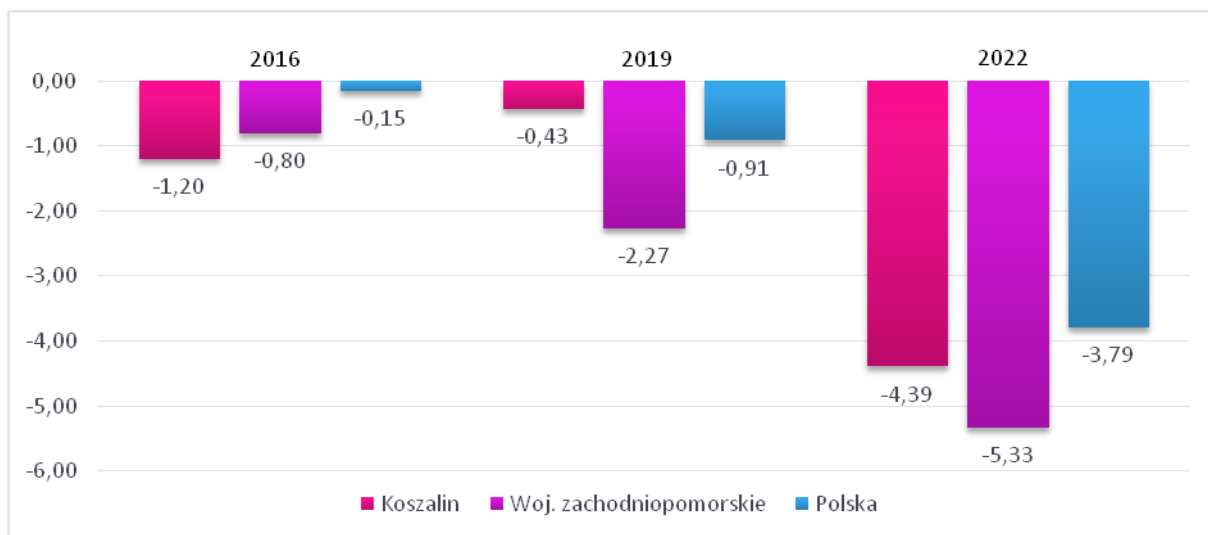
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

O utrzymującej się trudnej sytuacji demograficznej miasta świadczą ponadto wskaźniki obciążenia demograficznego. W 2022 roku w Koszalinie na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 77 mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym (dla porównania w Polsce było to 70,4 osoby, a w województwie zachodniopomorskim 71,1 osób) co oznacza znaczny wzrost w odniesieniu do roku 2019, kiedy wartość ta wynosiła 69 osób. Szczególnie niekorzystnie prezentował się współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, który w 2022 roku w Koszalinie wynosił 38,2, dla całego regionu 31,7, a dla kraju – 29,9.

Warto także zaznaczyć, że w analizowanym okresie w mieście, podobnie jak w województwie i kraju, obserwowany był spadek przyrostu naturalnego – w 2019 roku był on niższy w mieście niż w całym regionie oraz w przypadku średniej dla

kraju, jednak w 2022 roku przekroczył on średnią krajową osiągając wartość -4,39, tj. ponad 10-krotnie większą niż trzy lata wcześniej.

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Koszalinie w latach 2016-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Małżeństwa i rozwody

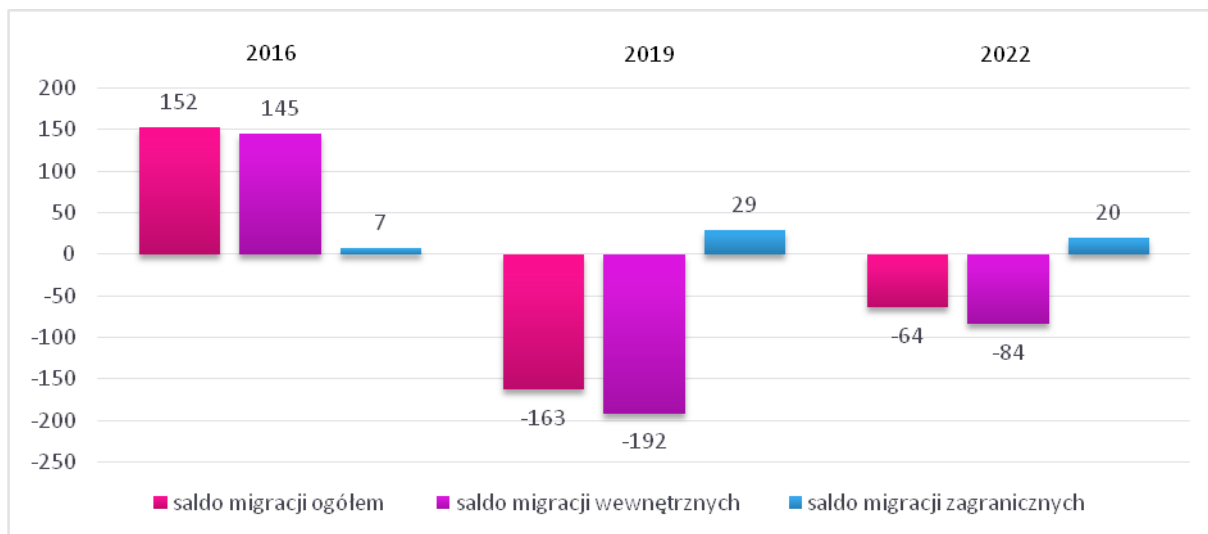
W 2022 roku wskaźnik zawieranych małżeństw w Koszalinie wynosił 4,5 na 1000 mieszkańców i był nieznacznie niższy niż w 2019 roku (4,6). Wciąż pozostawał jednak na wyższym poziomie niż w regionie i kraju. Wzrósł z kolei współczynnik rozwodów na 1000 ludności, z 2,1 w roku 2019 do 2,3 w 2022. Ten wskaźnik również był wyższy w mieście niż w kraju (1,6) oraz województwie zachodniopomorskim (2,0).

Migracja ludności

W 2016 w Koszalinie można było zaobserwować dodatnie saldo migracji mieszkańców. Trzy lata później tendencje te uległy zdecydowanej zmianie za sprawą ujemnego salda migracji wewnętrznych. Również w roku 2022 więcej osób decydowało się na zmianę miejsca zamieszkania, jednak ich liczba była już mniejsza niż w roku 2019.

Wykres 3. Saldo migracji ludności w Koszalinie w latach 2016-2022

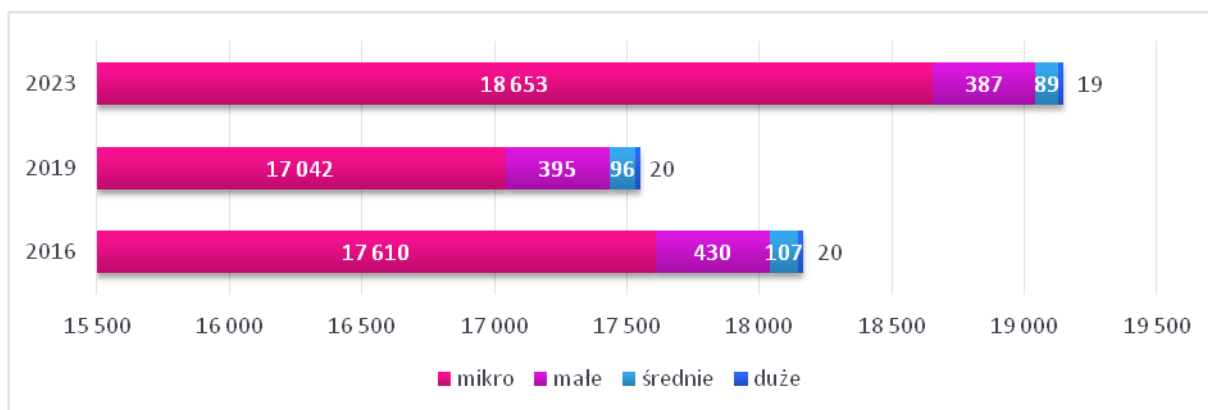
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

1.8.2. Rynek pracy

Podmioty gospodarki narodowej

Od 2020 roku notowany jest systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej zlokalizowanych na terenie Koszalina. W 2023 roku ich liczba sięgnęła ponad 19,1 tys., z czego zdecydowaną większość (97,4%) stanowiły przedsiębiorstwa mikro zatrudniające do 9 pracowników.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON z siedzibą w Koszalinie w latach 2016-2023

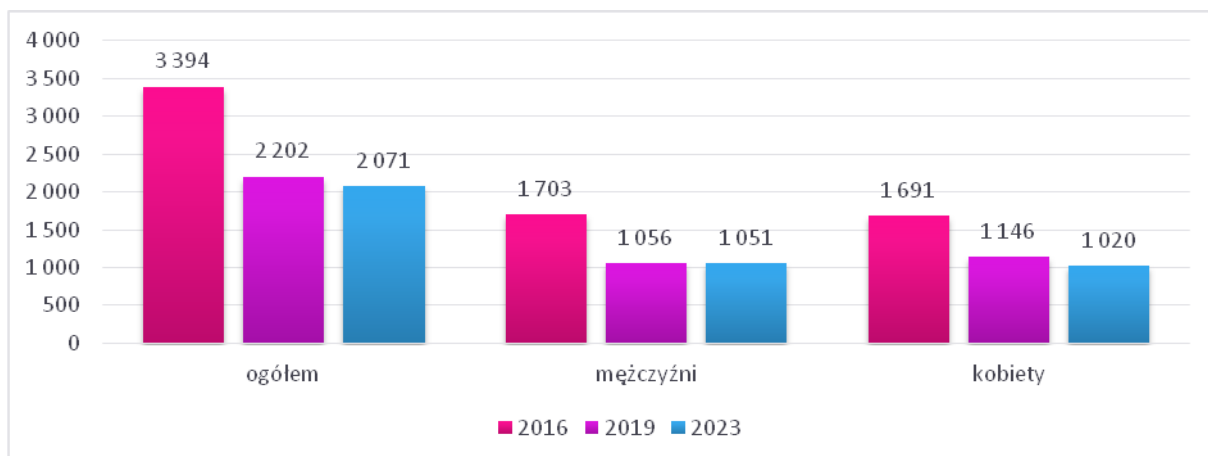
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zdecydowaną większość podmiotów zarejestrowanych w Koszalinie w 2023 roku stanowiły przedsiębiorstwa z sektora prywatnego (18 368; 95,9%). Jeśli zaś chodzi o grupę rodzajów działalności, to wśród podmiotów tych wyraźnie dominowała pozostała działalność (tj. głównie handel i usługi), którą prowadziło 80,3% z nich, 19,0% stanowiły przedsiębiorstwa działające w przemyśle i budownictwie, a pozostałe 0,7% – w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie.

Bezrobocie

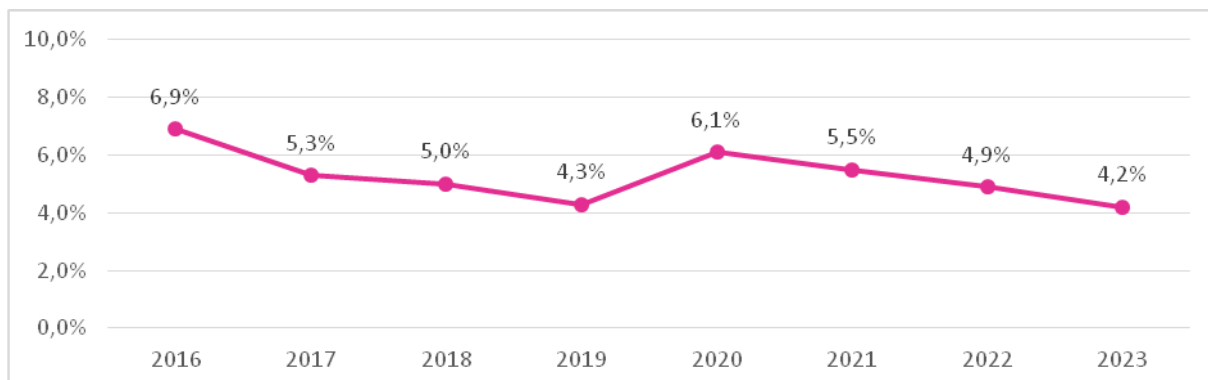
Zgodnie z danymi BDL GUS w latach 2016-2023 zauważalny był znaczący spadek bezrobotnych mieszkańców miasta (o 39%). W całym opisywanym okresie widoczne było dość małe zróżnicowanie osób bezrobotnych ze względu na płeć – w 2023 roku mężczyźni stanowili 50,7% ogółu tej grupy mieszkańców.

Wykres 5. Bezrobotni mieszkańcy Koszalina ogółem w latach 2016-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Analogicznie do liczby osób bezrobotnych w Koszalinie zmieniała się również stopa bezrobocia rejestrowanego, która pomiędzy 2016 a 2023 rokiem spadła o 2,7%. W całym analizowanym okresie wskaźnik ten charakteryzował się tendencją spadkową, za wyjątkiem roku 2020, w którym doszło do wybuchu pandemii COVID-19. Zmiana taka była jednak charakterystyczna dla ogółu kraju.

Wykres 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Koszalinie w latach 2016-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2023”, s. 7.

Wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie na koniec 2023 roku dominowały osoby w wieku od 35 do 44 lat (26,6%) oraz od 45 do 54 lat (25,3%)⁵. Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia były to najczęściej osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (29,7%), ale też z wyższym (19,1%) oraz policealnym i średnim zawodowym (19,1%)⁶. Wśród bezrobotnych mieszkańców Koszalina przeważały osoby mające relatywnie krótki staż pracy, tj. od 1 do 5 lat (22,8%) lub poniżej roku (21,7%)⁷.

Jeśli chodzi o czas pozostawania bez pracy, można zauważyć dużą rozbieżność – największy odsetek bezrobotnych pozostawał bez pracy powyżej 24 miesięcy (25,7%), ale na drugiej pozycji znalazły się osoby poszukujące zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy (23,0%)⁸.

Sprawozdania publikowane przez PUP w Koszalinie prezentują również dane dotyczące bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zdecydowanie największy odsetek z nich stanowią osoby długotrwale bezrobotne – chociaż pomiędzy rokiem 2016 a 2023 ich liczba zdecydowanie spadła, to na koniec 2023 roku stanowili oni blisko połowę wszystkich osób bezrobotnych

⁵ „Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2023”, s. 15.

⁶ Ibidem, s. 17.

⁷ Ibidem, s. 19.

⁸ Ibidem, s. 21.

zarejestrowanych w PUP. Drugą kategorią najczęściej występującą wśród mieszkańców poszukujących zatrudnienia były osoby powyżej 50 roku życia – w 2023 roku stanowili oni ponad 1/3 ogółu bezrobotnych w Koszalinie. Znacznie mniejszy odsetek to osoby do 30 roku życia (15,6%) oraz mieszkańcy posiadający co najmniej jedno dziecko, które nie ukończyło 6 lat (12,0%).

Najmniejsza część z nich to osoby z niepełnosprawnościami (10,8%). Była to jednocześnie jedyna kategoria osób pozostających w szczególnej sytuacji na rynku zatrudnienia, których udział w ogóle osób bezrobotnych wzrósł pomiędzy 2016 a 2023 rokiem.

Tabela 2. Bezrobotni mieszkańcy Koszalina będący w szczególnej sytuacji na rynku zatrudnienia w latach 2016-2023

	2016		2019		2023	
	Liczba	Udział w ogóle osób bezrobotnych	Liczba	Udział w ogóle osób bezrobotnych	Liczba	Udział w ogóle osób bezrobotnych
Długotrwale bezrobotni	1 876	55,3%	1 067	48,5%	1 013	48,9%
Osoby do 30 roku życia	588	17,3%	356	16,2%	323	15,6%
Osoby powyżej 50 roku życia	1 283	37,8%	794	36,1%	712	34,4%
Posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	507	14,9%	416	18,9%	249	12,0%
Osoby z niepełnosprawnościami	297	8,8%	237	10,8%	223	10,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2016”, s. 7, „Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2019”, s. 7, „Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2023”, s. 12.

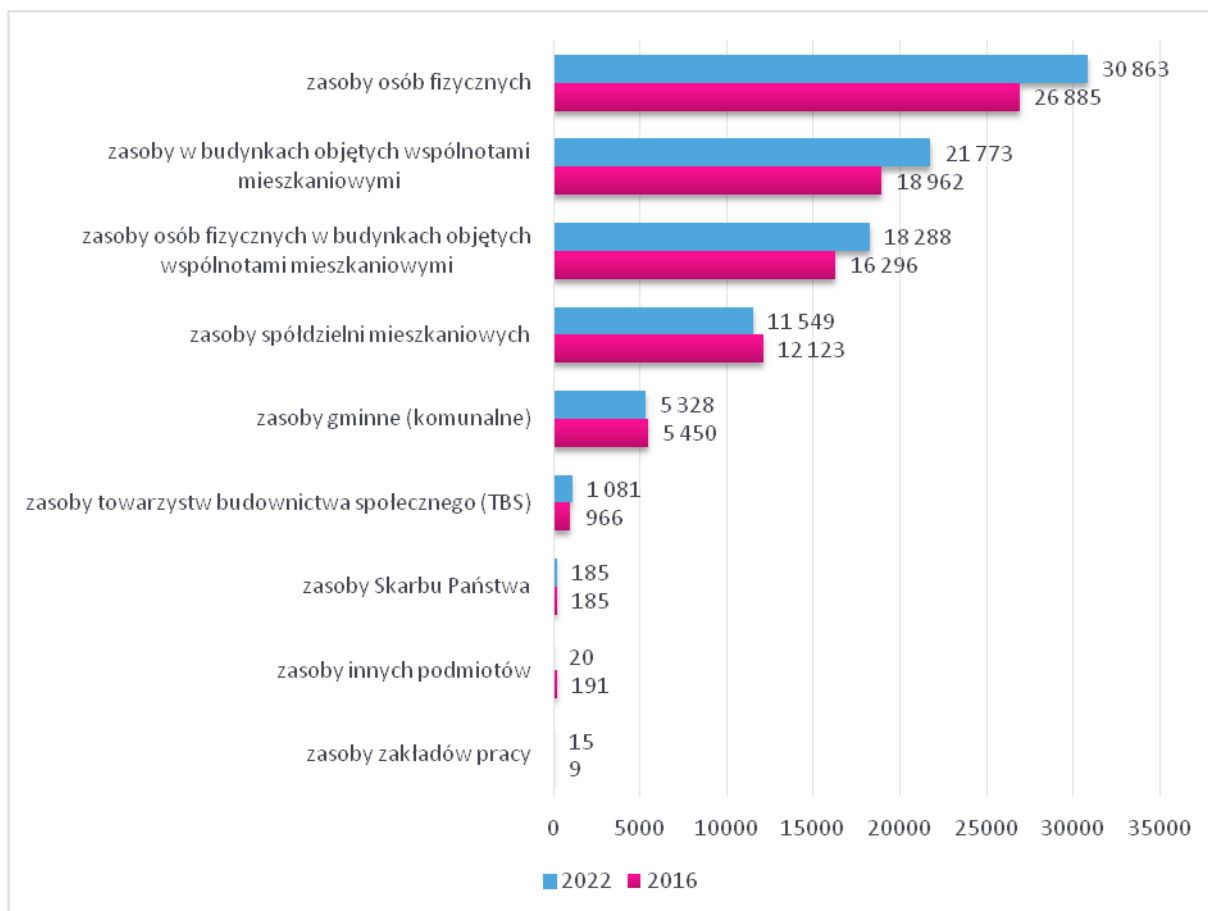
1.8.3. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

Zasoby mieszkaniowe

Z danych GUS wynika, że latach 2016-2022 liczba mieszkań w Koszalinie wzrosła o 7,1% (z 45 809 do 49 041), a ich powierzchnia użytkowa o 5,7% (z 2 927 635 do 3 093 870 m²). W opisywanym okresie poprawiły się wartości wskaźników dotyczących zasobów mieszkaniowych, m.in. wzrosła liczba mieszkań na 1000 mieszkańców (z 425,4 w 2016 roku do 470,5 w 2022), wzrosła przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (z 27,2 do 29,7), a jednocześnie spadła przeciętna liczba osób zamieszkujących 1 mieszkanie (z 2,35 do 2,13) oraz przeciętna liczba osób przypadających na 1 izbę (z 0,65 do 0,61).

Zdecydowana większość zasobów mieszkaniowych w mieście pozostawała własnością osób fizycznych, na drugim miejscu znajdowały się mieszkania w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi, a na kolejnym – zasoby osób fizycznych w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi.

Wykres 7. Liczba mieszkań w Koszalinie według rodzajów własności w 2016 i 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

W 2022 roku największą powierzchnię mieszkaniową ogółem posiadały zasoby osób fizycznych (2 226 989 m²) oraz zasoby w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi (1 161 691 m²), najmniejszą z kolei – zasoby innych podmiotów (1 097 m²) oraz zakładów pracy (1 148 m²).

Pomiędzy 2016 a 2022 rokiem o największy procentowy wzrost powierzchni mieszkań z uwagi na rodzaj ich własności odnotowano w przypadku zasobów zakładów pracy (o 38,6%) oraz zasobów w budynkach objętych wspólnotami mieszkaniowymi (19,6%). Największy spadek natomiast we wskazanym okresie dotyczył zasobów innych podmiotów (o 88,2%) oraz zasobów spółdzielni mieszkaniowych (o 5,3%).

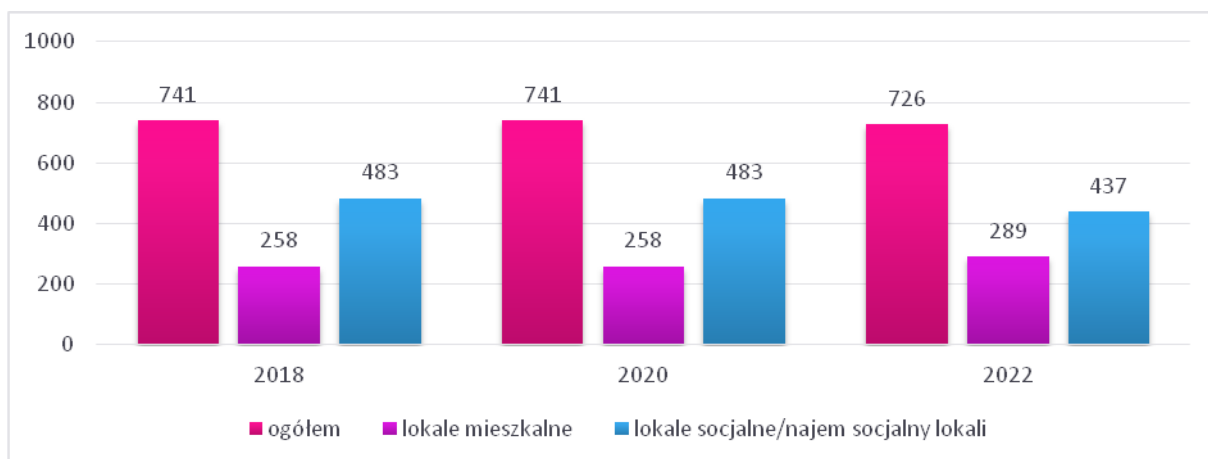
Gospodarka komunalna i najem socjalny

W latach 2016-2022 odnotowano spadek liczby mieszkań pozostających w zasobach gminy o 2,2% (w roku 2022 było to 5 328 lokali), a także ich powierzchni użytkowej o 2,5% (w 2022 roku wyniosła ona 246 058 m²).

Do 20.04.2019 roku w Polsce obowiązywała wyłącznie statystyka związana z liczbą lokali socjalnych w poszczególnych gminach. Zmiany prawne wprowadzone Ustawą z 22.03.2018 roku spowodowały zniesienie z dniem 21.04.2019 roku pojęcia „lokalu socjalnego”, a w jego miejsce wprowadzono „najem socjalny”. Najem socjalny odbywa się na tych samych zasadach co najem lokalu socjalnego. Jak wskazuje GUS w latach 2019-2022 liczba podpisanych umów dotyczących najmu socjalnego lokali spadła z 364 do 312 (o 14,3%), z kolei powierzchnia użytkowa lokali objętych najmem socjalnym zmniejszyła się z 11 757 m² do 10 128 m² (o 13,9%).

Jednocześnie dane BDL GUS wskazują na utrzymujące się zapotrzebowanie na najem lokali z mieszkaniowego zasobu gmin. W 2022 roku zgłoszono 726 wniosków o tego rodzaju wsparcie (z czego 437 dotyczyło najmu socjalnego, co stanowi 60,2% wszystkich wniosków).

Wykres 8. Zapotrzebowanie na najem lokali z mieszkaniowego zasobu gminy w Koszalinie w latach 2018-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

1.8.4. Ochrona zdrowia

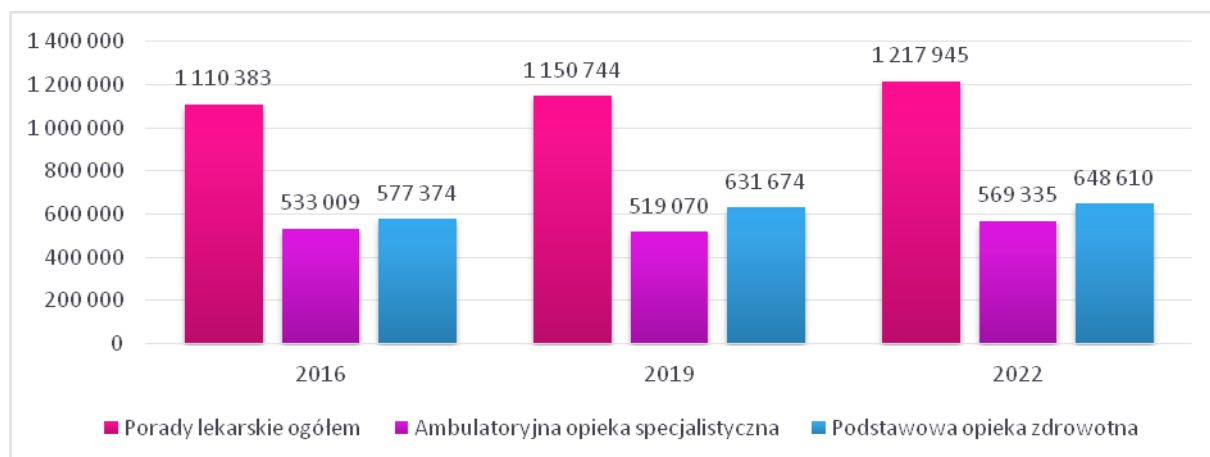
Placówki ochrony zdrowia

W marcu 2023 roku w Koszalinie działało pięć szpitali, które posiadały kontrakt z Zachodniopomorskim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia⁹:

- Szpital Wojewódzki im. Mikołaja Kopernika w Koszalinie,
- Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc,
- Samodzielny Publiczny ZOZ MSWiA w Koszalinie,
- Affidea Sp. z o.o. (centrum diagnostyki obrazowej),
- Środkowopomorskie Centrum Zdrowia Psychicznego „Medison”.

Zgodnie z danymi GUS w 2022 roku na terenie Koszalina działało 68 przychodni (o 5 więcej niż w 2016), co oznacza, że na każde 10 tys. mieszkańców przypadało 7 przychodni (o 1 więcej niż w roku 2016). W 2022 roku udzielono w nich łącznie blisko 1,22 mln porad (o 9,7% więcej niż w 2016 roku), z czego 53,3% stanowiły porady w ramach POZ, a 46,7% porady udzielone w ramach AOS.

Wykres 9. Porady lekarskie udzielone w Koszalinie w latach 2016-2022

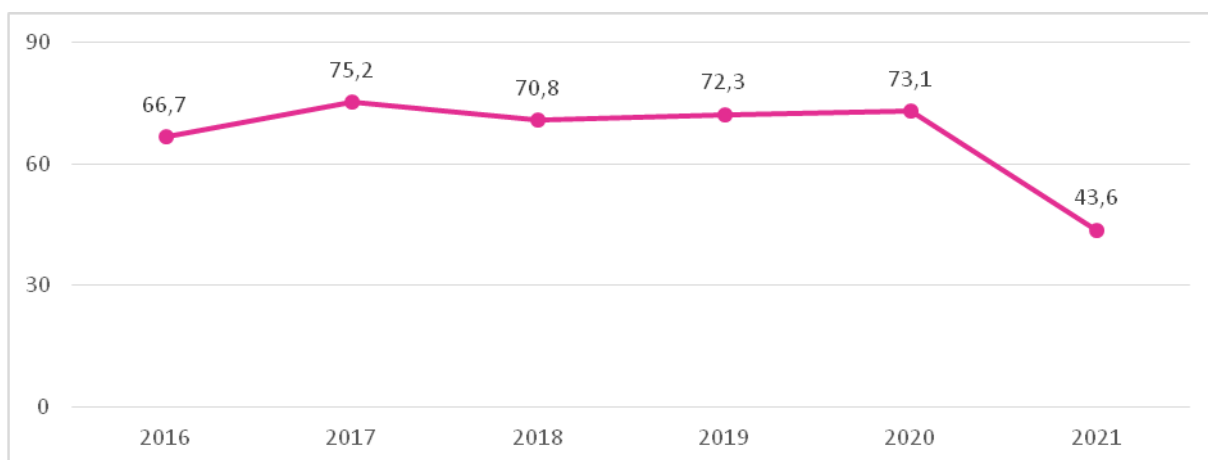
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

⁹ [Wykaz szpitali w Koszalinie](#) [dostęp na dzień: 10.04.2024].

Personel medyczny

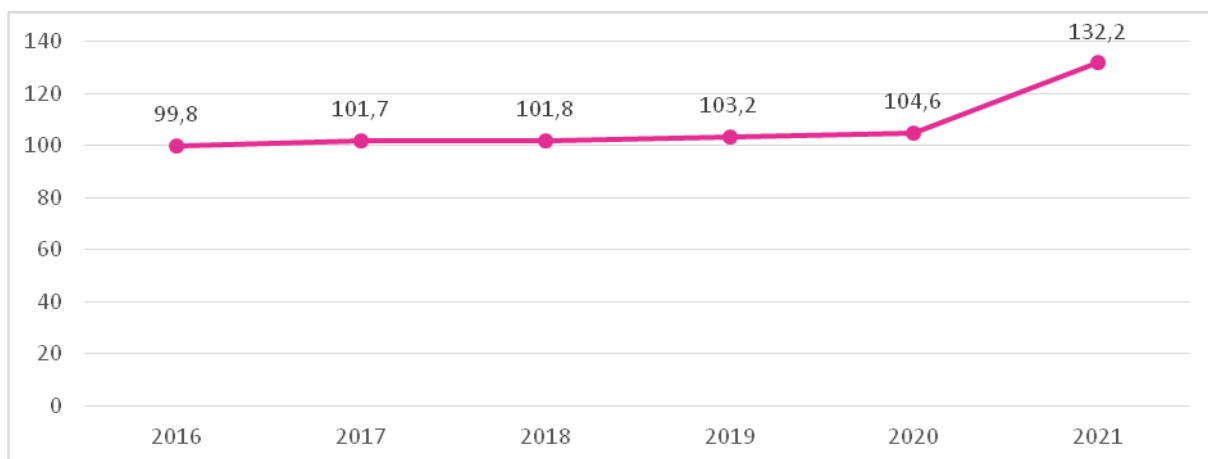
Jak pokazują dane GUS od 2016 roku w Koszalinie zwiększała się liczba lekarzy przypadających na 10 tys. ludności. W 2020 roku było to 73,1 osób na każde 10 tys. mieszkańców miasta¹⁰.

Wykres 10. Lekarze (personel pracujący ogółem) w Koszalinie na 10 tys. ludności (dane za lata 2016-2021)¹¹

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Wykres 11. Pielęgniarki i położne pracujące w Koszalinie na 10 tys. ludności (dane za lata 2016-2021)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

¹⁰ W 2021 roku wartość ta była znacznie niższa, co wiązało się ze zmianą metodologii obliczania wskaźnika, w związku z czym odniesienie do siebie wskazanych danych nie jest możliwe.

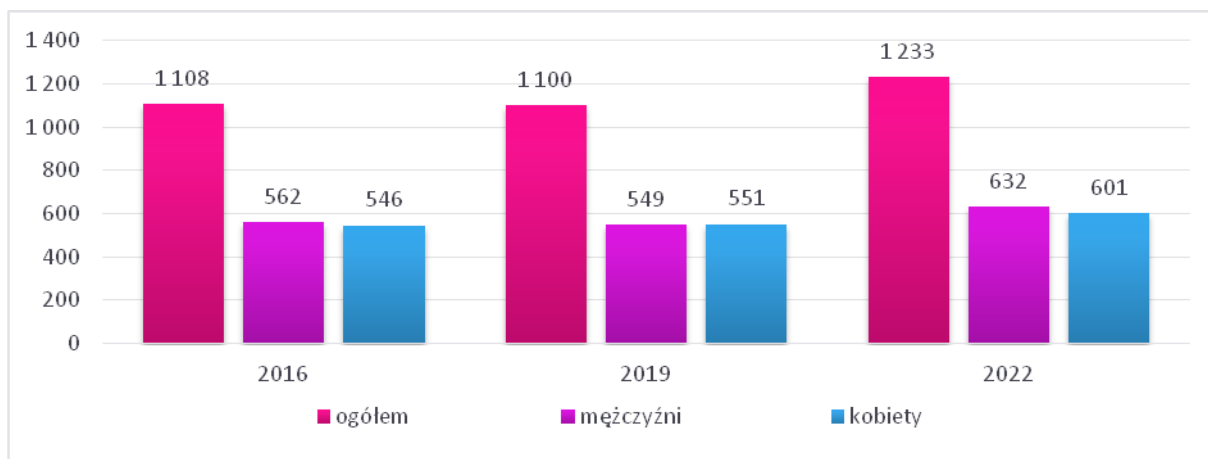
¹¹ Zmiana metodologii obliczania wartości wskaźnika za rok 2021.

Zdecydowany wzrost zauważalny był w przypadku pielęgniarek i położnych pracujących na terenie miasta. Pomiędzy rokiem 2016 a 2022 ich liczba zwiększyła się do 132,2 na 10 tys. mieszkańców (o 32,5%).

Liczba i przyczyny zgonów

Pomiędzy rokiem 2016 a 2022 liczba zgonów w Koszalinie wzrosła o 11,3%. W 2022 roku zmarło 1 233 mieszkańców, w tym 51,3% stanowili mężczyźni. W całym omawianym zakresie stosunek liczby zgonów wśród mężczyzn i kobiet utrzymywał się na zbliżonym poziomie.

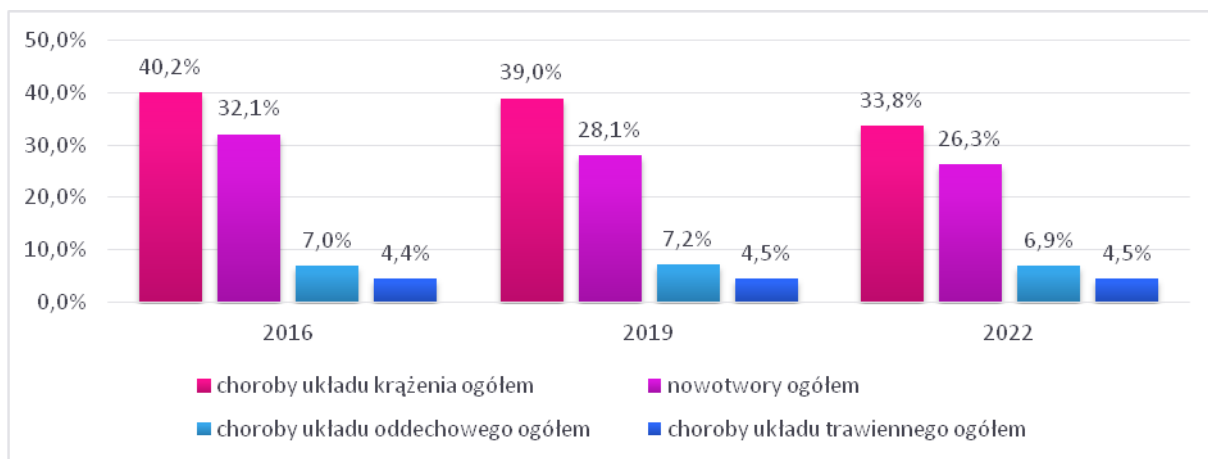
Wykres 12. Liczba zgonów w Koszalinie w latach 2016-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Na przestrzeni lat do głównych przyczyn zgonów ludności miasta należały: choroby układu krążenia oraz nowotwory, które w 2022 roku stanowiły kolejno 33,8% i 26,3% wszystkich zgonów w Koszalinie. Należy jednak zauważyć, że pomiędzy rokiem 2016 a 2022 ich udział w całkowitej liczbie zgonów zmalał odpowiednio o 6,4% i 5,8%.

Wykres 13. Główne przyczyny zgonów mieszkańców Koszalina w latach 2016-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

1.8.5. Edukacja i szkolnictwo wyższe

Żłobki i przedszkola

W latach 2016-2022 liczba miejsc sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 roku życia zwiększyła się o 3 placówki (13,6%), jednak zdecydowanie wzrosła liczba miejsc w tych placówkach (o 49,2%) oraz liczba dzieci korzystających z tego rodzaju opieki (o 45,5%).

Tabela 3. Opieka nad dziećmi do lat 3 w Koszalinie w latach 2016-2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
placówki dla dzieci do lat 3	22	24	25	25	25	26	26
w tym: żłobki	21	23	24	24	25	26	25
w tym: kluby dziecięce	1	1	1	1	0	0	1
miejsca w placówkach ogółem	997	1 007	1 363	1 374	1 442	1 488	1 340
dzieci przebywające w ciągu roku ogółem	1 407	1 485	1 731	1 991	1 878	2 047	1 340

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Zmiany w tym zakresie odzwierciedlały się również w wartości wskaźnika pokazującego liczbę dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych przypadających na 1 000 dzieci w wieku do 3 lat – w 2016 roku wyniósł on 321, z kolei w 2021 – 525. W tym samym okresie liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych w Koszalinie wzrosła z 348 miejsc na każde 1000 dzieci do 3 roku życia do 610 miejsc¹².

W 2022 roku w mieście działało 39 przedszkoli (o 8 więcej niż w roku 2016) oraz 233 oddziały przedszkolne (w 2016 roku było ich 165). Na terenie Koszalina funkcjonowały również 2 przedszkola specjalne (ich liczba była taka sama jak w 2016 roku) i 6 oddziałów przedszkoli specjalnych (o 2 mniej niż 6 lat wcześniej).

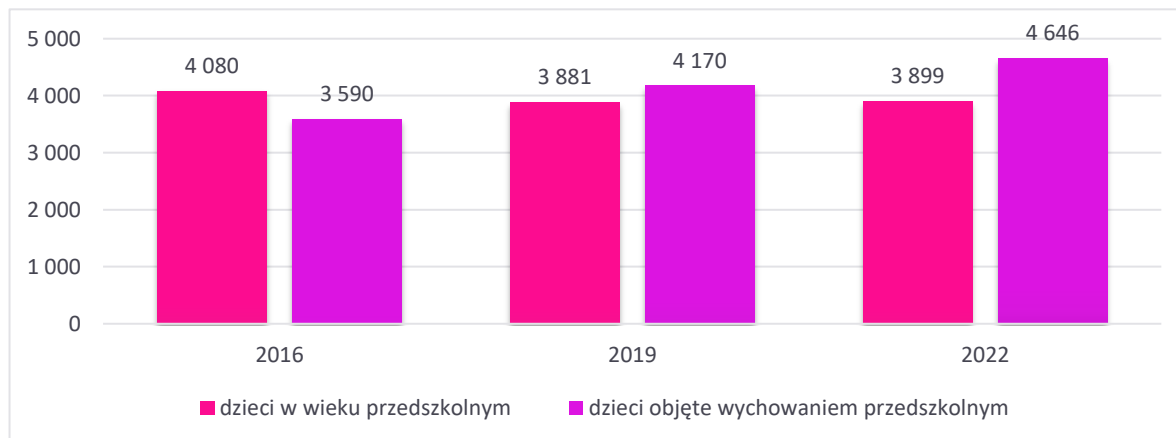
W latach 2016-2022 liczba dzieci w wieku od 3 do 6 lat w mieście zmniejszyła się o 4,4%, do 3 899 osób, jednocześnie liczba dzieci w tym przedziale wiekowym objętych wychowaniem przedszkolnym wzrosła o 29,4%, do 4 646. Oznacza to, że liczba tych dzieci w 2022 roku przekroczyła liczbę dzieci w wieku przedszkolnym mieszkających w Koszalinie z uwagi na to, że część dzieci objętych opieką zamieszkiwała poza miastem.

W opisywanym okresie odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł z 88% do 119,2%.

---

¹² Dane BDL GUS.

Wykres 14. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w Koszalinie oraz liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe

Jak wynika z danych GUS w 2022 roku w Koszalinie działały 23 szkoły podstawowe (o 2 więcej niż w 2016), w których uczyło się 9 103 uczniów (wzrost o 41,7%, spowodowany był głównie przez zmianę systemu nauczania obejmującą likwidację szkół gimnazjalnych). Na jeden oddział szkolny (tj. jedną klasę) w mieście przypadało 21 uczniów (podobnie jak w roku 2016). Współczynnik skolaryzacji netto w mieście wynosił 112,25 (co wynikało z faktu objęcia kształceniem w placówkach osób spoza rejonu tych szkół).

W 2022 roku w Koszalinie funkcjonowało w sumie 10 szkół ogólnokształcących (o 2 mniej niż przed sześcioma laty), w których uczyło się łącznie 3 722 uczniów (wzrost o 21,5%). Na jeden oddział w szkołach ogólnokształcących przypadało 28 uczniów, tyle samo co w roku 2016. Spośród wskazanych szkół w 2022 roku 7 przeznaczonych było dla młodzieży, a uczyło się w nich 3 188 uczniów.

W 2022 roku w Koszalinie działało również 7 szkół branżowych I stopnia (o 1 więcej niż w roku 2017), w których kształciło się 707 uczniów (w porównaniu do 198 w 2017). Na jeden oddział w tego typu szkole przypadało 24 uczniów (o 2 więcej niż pięć lat wcześniej). W tym samym roku działało ponadto 13 szkół średnich

zawodowych, których liczba pozostała niezmienna od 2016 roku. W 2022 roku uczyło się w nich 3 107 osób (tj. o 40,7% więcej niż w 2016).

W Koszalinie funkcjonowały ponadto 4 szkoły artystyczne, w których naukę pobierało 375 uczniów, dla porównania w 2016 roku działało 5 tego rodzaju placówek, które kształciły 379 uczniów.

Szkolnictwo wyższe

W Koszalinie działa 6 szkół wyższych, w tym trzy publiczne: Politechnika Koszalińska, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa (PWSZ) w Koszalinie, Wyższa Szkoła Straży Granicznej w Koszalinie a także trzy szkoły prywatne¹³:

---

¹³ [Uczelnie wyższe w Koszalinie](#) [dostęp na dzień: 11.04.2024].

- Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna (GWSH) filia w Koszalinie,
- Koszalińska Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych (KWSNH),
- Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa (Koszalin).

Według danych GUS w mieście od 2016 do 2022 roku funkcjonowały trzy uczelnie macierzyste, które kształciły odpowiednio 6 475 oraz 4 140 studentów. W 2016 roku naukę ukończyło 2 174 absolwentów, z kolei w 2022 – 1 083.

1.8.6. Kultura i sztuka

W mieście funkcjonuje pięć instytucji kultury¹⁴:

- Centrum Kultury 105 w Koszalinie,
- Bałtycki Teatr Dramatyczny im. Juliusza Słowackiego,
- Koszalińska Biblioteka Publiczna im. Joachima Lelewela,
- Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki,
- Muzeum w Koszalinie.

Na terenie Koszalina działają też trzy kina: Multikino, Kino Helios oraz Kino Kryterium. Zgodnie z danymi GUS w 2023 roku oferowały one 1 802 miejsca i w ciągu roku obsłużyły 405 034 osoby. W 2022 roku w Koszalinie działało ponadto 7 centrów, domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic, które zorganizowały łącznie 386 imprez dla mieszkańców, a także 12 grup artystycznych (w tym 3 muzyczne, 3 wokalne, 2 folklorystyczne, 2 taneczne i 2 teatralne), zrzeszające łącznie 100 osób.

W Koszalinie działa też 11 publicznych bibliotek, które w ciągu 2022 roku obsłużyły 14 021 czytelników.

---

¹⁴ [Instytucje kultury w Koszalinie](#) [dostęp na dzień: 11.04.2024].

1.8.7. Sport i kultura fizyczna

Z danych publikowanych przez GUS wynika, że w 2022 roku w Koszalinie działały następujące obiekty sportowe:

- 2 stadiony,
- 7 boisk piłkarskich,
- 5 hal sportowych,
- 2 sale gimnastyczne,
- 14 kortów tenisowych (w tym 9 otwartych),
- 2 kryte pływalnie,
- 2 strzelnice,
- 2 skateparki,
- 3 siłownie.

W mieście działało 40 klubów sportowych, które zrzeszały 3 451 osób.

1.8.8. Organizacje pozarządowe

Jak wynika ze sprawozdania rocznego z realizacji „Programu współpracy Miasta Koszalina z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2022 roku” w analizowanym roku w Programie wzięły udział 82 organizacje, które we współpracy z Urzędem Miasta zorganizowały 101 zadań publicznych. Łącznie na realizację Programu z budżetu miasta przeznaczono blisko 14 mln zł, w tym niemal 2,5 mln zł pochodzących od administracji rządowej w ramach zadania zleconego dotyczącego prowadzenia Środowiskowych Domów Samopomocy¹⁵.

---

¹⁵ „Sprawozdanie Prezydenta Miasta Koszalina z realizacji «Programu współpracy Miasta Koszalina z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2022 roku»”, Koszalin 2023, s. 25.

Wykres 15. Udział poszczególnych zadań priorytetowych „Programu współpracy Miasta Koszalina z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2022 roku” w całości wydatkowanych środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania Prezydenta Miasta Koszalina z realizacji «Programu współpracy Miasta Koszalina z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2022 roku»”, Koszalin 2023, s. 5.

1.9. Analiza aktualności obszarów problemowych Strategii

W 2022 roku Centrum Usług Społecznych w Koszalinie na różnego rodzaju pomoc, a także utrzymanie komórek organizacyjnych przeznaczyło blisko 127,0 tys. zł, co oznacza spadek o 7,8% w porównaniu z rokiem 2019. Podobnie jak w poprzednich latach środki wydatkowane na realizację zadań przez CUS (wcześniej MOPR) pochodziły przede wszystkim z budżetu państwa. W 2022 roku stanowiły one 59,3% wszystkich tego rodzaju wydatków.

Tabela 4. Kwoty wydatkowane na realizację zadań przez CUS w Koszalinie w latach 2016-2022

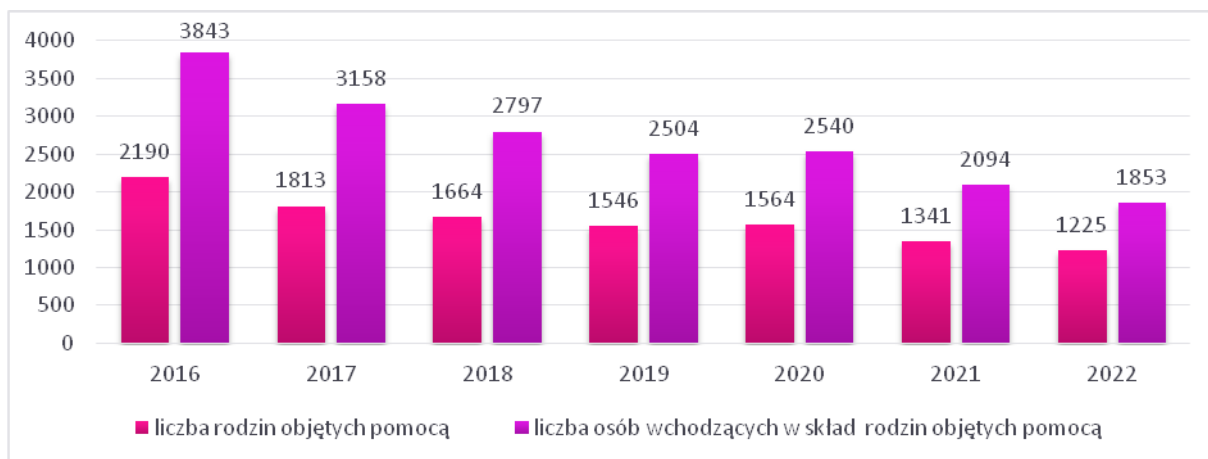
Źródło wydatkowanych środków	2016	2019	2022
Wydatki ogółem, w tym:	90 193 tys. zł	137 333,8 tys. zł	126 669,8 tys. zł
- z budżetu miasta na zadania własne gminy	24 535,2 tys. zł	27 141,1 tys. zł	28 933,9 tys. zł
- z budżetu państwa na zadania zlecone gminie	59 568,6 tys. zł	103 995,1 tys. zł	75 147,1 tys. zł
- z budżetu miasta na zadania własne powiatu	5 104,3 tys. zł	4 939,9 tys. zł	5 912,4 tys. zł
- z budżetu państwa na zadania zlecone powiatowi	984,9 tys. zł	1 257,7 tys. zł	555,6 tys. zł
- inne	n/d	n/d	16 120,8 tys. zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 9, „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 9 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 8.

Zgodnie z danymi Centrum Usług Społecznych w Koszalinie w 2022 roku wsparciem wynikającym z ustawy o pomocy społecznej objęto 1 225 rodzin, a w ramach tych rodzin – 1 853 osób¹⁶. Analiza danych za poprzednie lata wskazuje na systematyczny spadek liczby środowisk objętych tego rodzaju pomocą. Pomiedzy rokiem 2016 a 2022 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 44,1%, z kolei liczba osób wchodzących w skład tych rodzin spadła o 51,8%. W 2023 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej nieznacznie wzrosła.

¹⁶ „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 44.

Wykres 16. Środowiska objęte pomocą społeczną w Koszalinie w latach 2016-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 49, „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 42 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 44.

W 2022 roku do najczęstszych powodów występowania trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych pomocą społeczną w mieście należały: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo. W porównaniu z 2016 rokiem zdecydowanie spadła liczba rodzin korzystających ze wsparcia z uwagi na bezrobocie, które stanowiło trzeci najczęściej wymieniany powód trudnej sytuacji tych rodzin.

Tabela 5. Najczęściej występujące powody trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w latach 2016-2022 w Koszalinie

Powód trudnej sytuacji życiowej klientów	Liczba rodzin		
	2016	2019	2022
Ubóstwo	1 615	1 006	740
Bezdomność	115	113	112
Bezrobocie	1 085	480	368
Niepełnosprawność	1 093	952	749
Długotrwała lub ciężka choroba	1 611	1 340	1 122
Potrzeba ochrony macierzyństwa	216	109	70
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	97	56	48
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	41	29	11
Alkoholizm	168	165	163
Narkomania	8	14	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 50, „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 43 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 44-45.

1.9.1. Ubóstwo

Ubóstwo od wielu lat pozostaje jedną z kluczowych przyczyn trudnej sytuacji życiowej mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w Koszalinie, mimo iż od 2016 roku obserwuje się systematyczny spadek liczby rodzin dotkniętych tym problemem. Pomiędzy 2016 a 2022 rokiem ich liczba zmniejszyła się o 54,2%. W 2016 roku ubóstwo było przyczyną przyznania pomocy w 22,2% przypadków, z kolei w 2022 – w 21,8% z nich¹⁷.

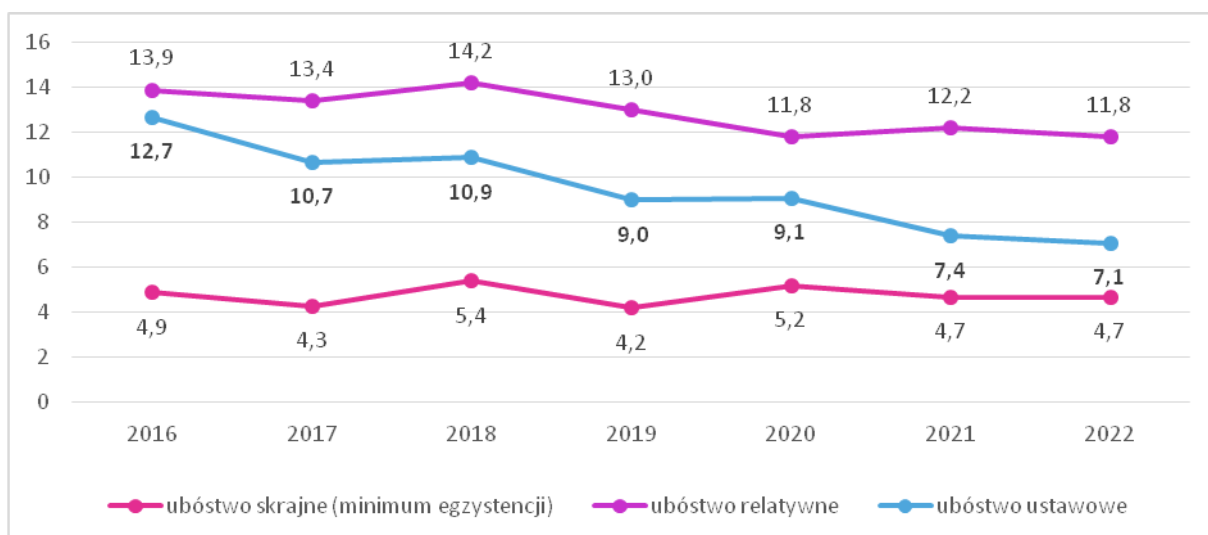
O spadającym rozmiarze ubóstwa w Koszalinie świadczy ponadto widoczny spadek liczby oraz wartości pomocy udzielonej w formie zasiłków celowych. W 2016 roku kwota tych świadczeń wyniosła 2 584,8 tys. zł, z kolei w 2022 roku ponad dwukrotnie

¹⁷ „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 50, „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 43 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 44-45.

mniej, tj. 1 256,5 tys. zł. W roku 2016 udzielono też posiłków dla 1 063 osób, z kolei w 2022 roku już tylko 244 osobom¹⁸.

W analizowanym okresie tendencje spadkowe w zakresie ubóstwa były ponadto widoczne zarówno w kraju, jak i w poszczególnych regionach. W latach 2016-2022 w Polsce notowany był spadek udziału osób zagrożonych ubóstwem w ogólnej populacji we wszystkich obszarach, tj. zarówno w przypadku ubóstwa skrajnego, jak i relatywnego oraz ustawowego, przy czym największy charakteryzował ubóstwo relatywne (o 44,1%).

Wykres 17. Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w latach 2016-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2022 roku – wykresy).

Z danych GUS wynika, że w 2022 roku ubóstwem zagrożone były głównie rodziny z większą liczbą dzieci (aż 9,2% rodzin, w których wychowywało się co najmniej troje dzieci od 0 do 17 lat), a uwzględniając wiek mieszkańców – dzieci (5,7% ogółu ludności w wieku od 0 do 17 lat), a w przypadku wykształcenia – osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (11,3%). Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania – najczęściej sytuacja taka dotyczyła osób zamieszkujących tereny wsi

¹⁸ „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 11-12 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 11-12.

(8,3% ogółu tej grupy). W przypadku miast liczących od 100 do 500 tys. ludności, do których zalicza się Koszalin, w 2022 roku wskaźnik ubóstwa wynosił średnio 1%¹⁹.

1.9.2. Niepełnosprawność

Zgodnie z danymi pozyskanymi w ramach Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku w Koszalinie mieszkało 13 580 osób z niepełnosprawnościami, którzy stanowili 12% jego ludności. NSP przeprowadzony w roku 2021 pokazał, że liczba osób z niepełnosprawnością w mieście wzrosła i wynosiła wówczas 13 990, co stanowiło 13,2% wszystkich mieszkańców.

Analiza wykazała, że w 2022 roku Miejski Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie wydał 1 782 orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, w tym 1 574 dotyczących osób powyżej 16 roku życia, z czego 95,2% zakończyło się wydaniem orzeczenia o określeniu niepełnosprawności (1 498 decyzji). Dla porównania w roku 2018 MZON wydał łącznie 1 404 orzeczenia dla osób, które ukończyły 16 rok życia, z czego 1 286 (tj. 91,6%) skutkowało określeniem niepełnosprawności. W przypadku osób do 16 roku życia w 2022 roku wydano 208 orzeczeń (z czego u 176 osób orzeczono niepełnosprawność), z kolei w 2016 roku wydano ich 203 (w tym 168 zakończyło się orzeczeniem niepełnosprawności)²⁰.

W 2018 roku do najczęstszych powodów orzeczenia niepełnosprawności zaliczono: upośledzenie narządu ruchu, choroby układu oddechowego i krążenia oraz choroby układu moczowo-płciowego, z kolei w roku 2022 – choroby psychiczne, choroby neurologiczne, a także (podobnie jak cztery lata wcześniej) choroby układu oddechowego i krążenia²¹.

Zarówno w 2016, jak i w 2022 roku niepełnosprawność stanowiła jeden z najczęściej występujących powodów korzystania z pomocy społecznej. We wskazanym okresie

¹⁹ „Ubóstwo w Polsce w latach 2021 i 2022”, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2023.

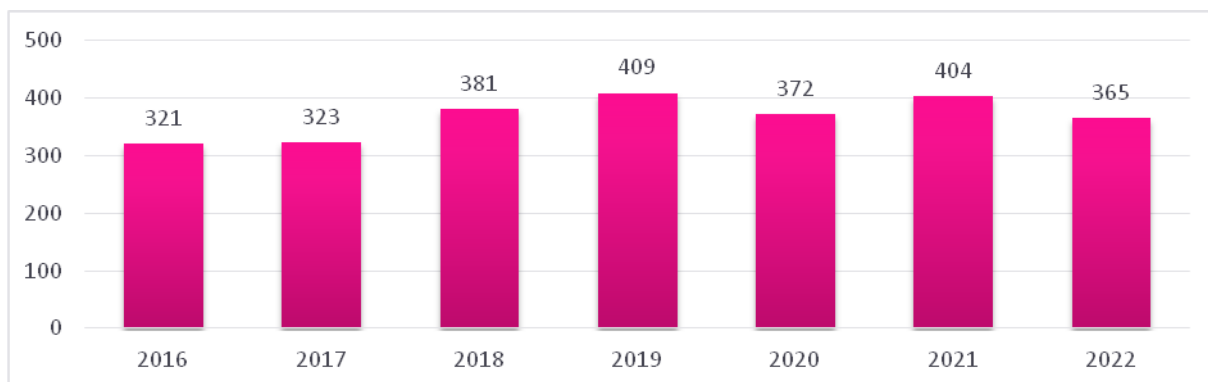
²⁰ „Sprawozdanie z realizacji «Miejskiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2018 - 2022», za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 5-6.

²¹ Ibidem, s. 6-7.

udział -mieszkańców objętych wsparciem CUS będących w trudnej sytuacji życiowej z powodu niepełnosprawności wzrósł z 16,9% do 22%²².

W latach 2016-2022 obserwowany był wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w mieście – o 13,7%. Pomiędzy rokiem 2017 a 2022 zwiększyła się również liczba godzin tego rodzaju usług (o 1,4%)²³.

Wykres 18. Liczba osób, którym przyznano usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2016-2022 w Koszalinie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 15, „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 15 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 15.

1.9.3. Bezrobocie

Jak wskazano we wcześniejszej części dokumentu, pomiędzy 2016 a 2023 rokiem w Koszalinie obserwowany był ponad trzykrotny spadek liczby osób bezrobotnych (z 3 394 do 2 071, tj. o 39%)²⁴. Zmiany te zostały też odzwierciedlone w spadku

²² „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 50, „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 43 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 44-45.

²³ „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 15, „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 15 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 15.

²⁴ Dane BDL GUS.

wartości stopy bezrobocia rejestrowanego, która w podanym okresie spadła o 2,7%²⁵.

Pomiędzy 2016 a 2022 rokiem nastąpił jednocześnie wyraźny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, w których przyczyną korzystania z tego rodzaju wsparcia było bezrobocie (o 31,5%). W 2016 roku bezrobocie było powodem trudnej sytuacji życiowej beneficjentów CUS w 22,2% przypadków, z kolei w 2022 – już tylko w 10,8%²⁶.

1.9.4. Problemy osób starszych

Problemy starszej części społeczeństwa stają się jednymi z najistotniejszych kwestii pozostających w obszarze zainteresowania organów publicznych, w tym w szczególności w odniesieniu do usług realizowanych w ramach systemu pomocy społecznej. Taka sytuacja jest charakterystyczna dla całego kraju, włączając w to miasto Koszalin, co wynika ze zmieniających się tendencji demograficznych omówionych we wcześniejszej części dokumentu.

O rosnącej skali problemów związanych ze starzeniem się społeczeństwa świadczą m.in. dane dotyczące rodzin, które otrzymywały pomoc społeczną z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę członków rodziny, które często wiązały się ze starszym wiekiem tych osób. W roku 2016 powód ten stanowił przyczynę trudnej sytuacji życiowej 1 611 rodzin mieszkających w Koszalinie, co stanowiło 18,1% wszystkich rodzin korzystających z tego rodzaju pomocy. Mimo, iż w 2022 roku liczba tych rodzin była mniejsza i wynosiła 1 122, to z uwagi na spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia systemowego, stanowiły one już 33% wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w mieście. Starzenie się społeczeństwa wiąże się ponadto ze wzrostem liczby osób z niepełnosprawnościami, w tym korzystających z pomocy społecznej, o czym szerzej można było przeczytać w podrozdziale 1.9.3²⁷.

---

²⁵ „Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za rok 2023”, s. 7.

²⁶ „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 50, „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 43 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 44-45.

²⁷ Ibidem.

W Koszalinie osobom starszym oferowane są usługi opiekuńcze, które polegają m.in. na wsparciu w zakresie zaspokojenia codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej czy też pielęgnacji zalecanej przez lekarza. W mieście działają trzy placówki realizujące opiekę dla osób starszych w formie dziennej – Dzienny Dom Pomocy „Złoty Wiek” , Dzienny Dom Pogodna Jesień „Senior+”, Klub Różany Zakątek „Senior+” a także jedna placówka zapewniająca całodobową opiekę, tj. Dom Pomocy Społecznej „Zielony Taras” w Koszalinie. Istniejąca infrastruktura nie jest jednak wystarczająca do identyfikowanych potrzeb.

Zgodnie z danymi ze sprawozdań z działalności CUS w Koszalinie w latach 2016-2022 liczba osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej wzrosła o 13,3%. W 2022 roku na umieszczenie w DPS oczekiwało łącznie 16 osób, w tym 4 na miejsce w Koszalinie oraz 12 na miejsce poza miastem.

Tabela 6. Liczba mieszkańców Koszalina przebywających w DPS w latach 2016-2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób przebywających w DPS w Koszalinie	86	87	85	87	85	89	84
Liczba osób przebywających w DPS poza miastem	125	130	134	130	135	149	155
Łącznie:	211	217	219	217	220	238	239

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 16, „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 15 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 15.

Pomiędzy 2016 i 2022 rokiem liczba osób objętych usługami opiekuńczymi wzrosła o 13,7%. Z usług tych korzystały najczęściej osoby starsze i samotne.

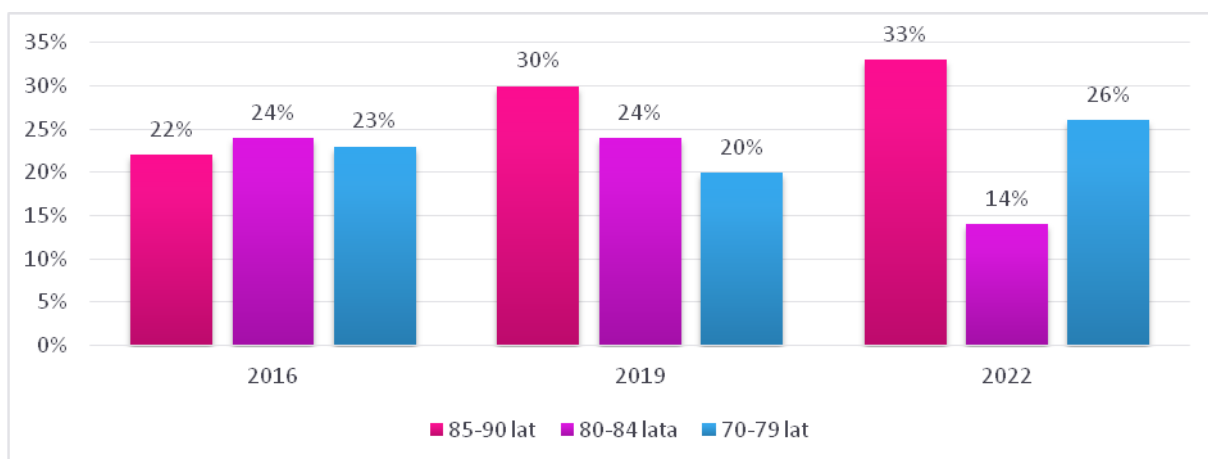
Tabela 7. Liczba mieszkańców Koszalina objętych usługami opiekuńczymi w latach 2016-2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	321	323	381	409	372	404	365

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 15, „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 15 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 16.

W porównaniu z rokiem 2016 w 2022 roku widoczny był znaczący wzrost odsetka osób liczących od 85 do 90 lat korzystających z usług opiekuńczych. Zgodnie z danymi CUS w 2022 roku z tego rodzaju usług skorzystało tylko 19% osób w wieku poniżej 70 lat.

Wykres 19. Najliczniejsze grupy wiekowe korzystające z usług opiekuńczych w Koszalinie w latach 2016-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 15, „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 15 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 16.

Od 2019 roku w Koszalinie realizowany jest program „Lek dla Seniora”, z którego co roku korzysta ponad 100 mieszkańców.

Tabela 8. Liczba mieszkańców Koszalina korzystających z programu „Lek dla Seniora” w latach 2019-2022

„Lek dla Seniora”	2019	2020	2021	2022
Liczba osób	103	114	109	114
Wydatkowana kwota [tys. zł]	24,3	29,2	26,6	26,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 11 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 13.

1.9.5. Bezdomność

W latach 2016-2022 liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w Koszalinie utrzymywała się na zbliżonym poziomie, ale ich udział w ogólnej liczbie beneficjentów wzrósł z 1,6% do 3,3%²⁸.

Z analizy sprawozdań CUS w Koszalinie wynika, że w opisywanym okresie liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia w schroniskach i noclegowniach zmniejszyła się o 18,5%, jednocześnie ponad dwukrotnie wzrosła liczba bezdomnych korzystających z ogrzewalni.

Tabela 9. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze schronienia w Koszalinie w latach 2016-2022²⁹

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Schronisko dla bezdomnych/noclegownia	368	274	265	297	197	260	300
Ogrzewalnia	68	170	138	133	110	122	144

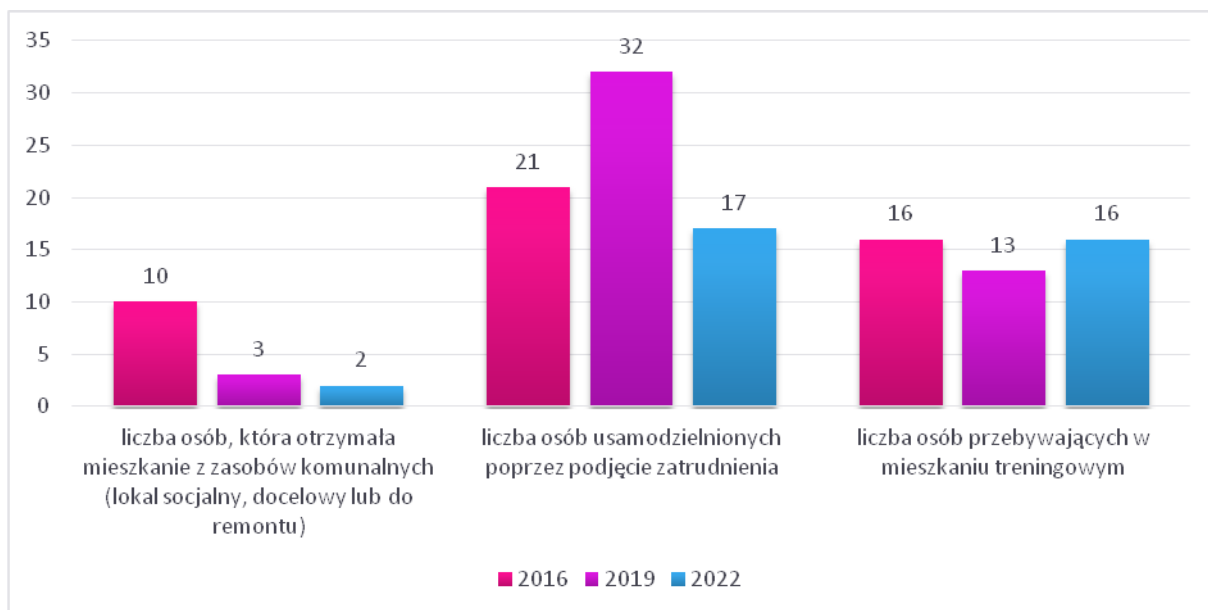
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 17, „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 17 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 18.

²⁸ „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 50, „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 43 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 44-45.

²⁹ Jedna osoba może występować w danym roku w różnych placówkach zapewniających schronienie.

Działania skierowane do osób bezdomnych w mieście pozwoliły na uzyskanie przez część z nich efektów w postaci pozyskania mieszkań z zasobów komunalnych, znalezienia pracy lub możliwości skorzystania z mieszkania treningowego.

Wykres 20. Efekty aktywizacji mieszkaniowej i zawodowej osób bezdomnych w Koszalinie w latach 2016-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 17, „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 17 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 18.

1.9.6. Bezradność opiekuńczo-wychowawcza i wsparcie dla rodzin

Od 2016 roku nastąpił dwukrotny spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia systemu pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (z 97 do 48). W 2016 roku sytuacja taka stanowiła 1,6% wszystkich powodów trudnej sytuacji życiowej mieszkańców osób objętych wsparciem, z kolei w 2022 roku 1,4%³⁰. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tego powodu zmniejszyła się prawdopodobnie z uwagi na uruchomienie programu „Rodzina 500

³⁰ „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 50, „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 43 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 44-45.

plus”, który spowodował, że mniejszy odsetek rodzin w Koszalinie korzystał z pomocy finansowej i rzeczowej, przez co rodziny te nie były dłużej objęte dotychczasową sprawozdawczością ze strony MOPR/CUS.

W omawianym obszarze oferowana jest przede wszystkim pomoc ze strony asystentów rodziny. W 2022 roku w CUS w Koszalinie zatrudnionych było 9 asystentów, którzy wspierali 133 rodziny, w których wychowywało się 253 dzieci. Dla porównania w 2019 roku w CUS pracowało 5 asystentów, wspierających 78 rodzin ze 195 dziećmi, z kolei w 2016 roku – było to 4 asystentów, którzy oferowali usługi dla 59 rodzin (w tym 125 dzieci)³¹.

Zdecydowana większość rodzin objętych usługami asysty rodzinnej otrzymała tego rodzaju wsparcie na wniosek pracownika socjalnego – w 2017 roku dotyczyło to 60% wszystkich tych rodzin, a w 2022 roku – 63,9%.

Tabela 10. Liczba rodzin objętych asystą rodzinną w Koszalinie w latach 2017-2022

Przyczyny przyznania wsparcia	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Postanowienie sądu	17	19	23	17	16	19
Wniosek pracownika socjalnego	33	35	38	62	85	85
Wniosek rodziny	5	11	17	14	27	29
Razem	55	65	78	93	128	133

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 47 oraz „Sprawozdania z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 48.

1.9.7. Problemy uzależnień – alkoholizm i narkomania

Biorąc pod uwagę powody, dla których mieszkańcy Koszalina korzystali z pomocy społecznej w latach 2016-2022 można zauważyć, że alkoholizm i narkomania stanowiły jedno z najrzadziej występujących przyczyn takiej sytuacji. W 2016 roku ze wsparcia tego skorzystało 168 rodzin dotkniętych alkoholizmem oraz 8 rodzin, w których występowało uzależnienie od narkotyków, co stanowiło kolejno 2,8% i 0,1% wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną w mieście. W 2022 roku liczba

³¹ „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 54, „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 47 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 47.

rodzin, w których występował alkoholizm wynosiła 163, co stanowiło 4,8% wszystkich rodzin objętych wsparciem, z kolei narkomania dotykała 18 rodzin, czyli 0,5% ogółu osób objętych wsparciem pomocy społecznej³².

Badanie przeprowadzone w 2019 roku pokazało, że³³:

- 60% dorosłych mieszkańców Koszalina przyznaje się do spożywania alkoholu,
- największe spożycie alkoholu u osób dorosłych występowało u mieszkańców młodych w wieku od 18 do 24 lat (85,7%) oraz w wieku od 25 do 34 lat (78,3%),
- co czwarty ankietowany dorosły deklarował, że spożywa napoje alkoholowe kilka razy w miesiącu, taki sam odsetek wskazywał, że spożywa go kilka razy w roku,
- 48,2% badanych poniżej 18 roku życia przyznało, że próbowało napojów alkoholowych,
- najczęściej spożywanym przez dorosłych alkoholem było wino i piwo, a w przypadku dzieci/młodzieży – piwo,
- 13,2% badanych dorosłych przyznało, że zdarzyło się im zażyć narkotyki/środki odurzające (najczęściej była to marihuana).

1.9.8. Przemoc domowa

Statystyki dotyczące przemocy domowej nie są całkowicie miarodajne, z uwagi na obawy osób doznających przemocy przed zgłoszeniem takich sytuacji. Tendencje dotyczące tego problemu można jednak zaobserwować np. za pomocą danych dotyczących wszczętych procedur „Niebieskie Karty”, które obejmują czynności realizowane przez różnego rodzaju podmioty, m.in. ośrodki pomocy społecznej, Policję, placówki oświatowe czy ochrony zdrowia.

---

³² „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 50, „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 43 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 44-45.

³³ „Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 rok”, Koszalin 2023.

Analizując dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Koszalinie można zauważyć, że w latach 2016-2023 liczba tego rodzaju procedur wzrosła o 64,7% – w 2023 roku przeprowadzono ich 201. Najwięcej formularzy sporządzali przedstawiciele Policji (w 2023 roku stanowiły one 64,7% wszystkich wszczętych procedur), zdecydowanie rzadziej pracownicy systemu pomocy społecznej (24,4% ogółu) oraz Oświaty (9,9% ogółu). Najrzadziej z kolei – osoby pracującej w Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i placówek medycznych.

Tabela 11. Liczba procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w Koszalinie w latach 2016-2023

Liczba wszczętych procedur, w tym przez:	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
CUS/MOPR	17	40	36	32	35	49	48	49
Policję	80	128	130	127	136	100	133	130
Oświatę	18	15	17	13	5	9	8	20
MKRPA	3	1	2	1	0	1	0	0
Ochronę Zdrowia	4	3	1	4	0	2	6	2
Łącznie	122	187	186	177	176	161	195	201

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025”, Koszalin 2021, s. 16 oraz „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doświadczających przemocy domowej na lata 2024-2030”, Koszalin 2024, s. 16.

Od 2013 roku do każdej wszczętej procedury „Niebieskie Karty” w Koszalinie powoływana była Grupa Robocza, w skład której wchodziłi przedstawiciele różnych instytucji oraz służb zaangażowanych w przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie. Od września 2023 roku tworzone są w tym celu Grupy Diagnostyczno-Pomocowe, w których działają pracownicy socjalni i funkcjonariusze Policji. Po wstępnym rozeznaniu sytuacji danej rodziny, skład Grupy może być rozszerzony wedle potrzeb o inne osoby.

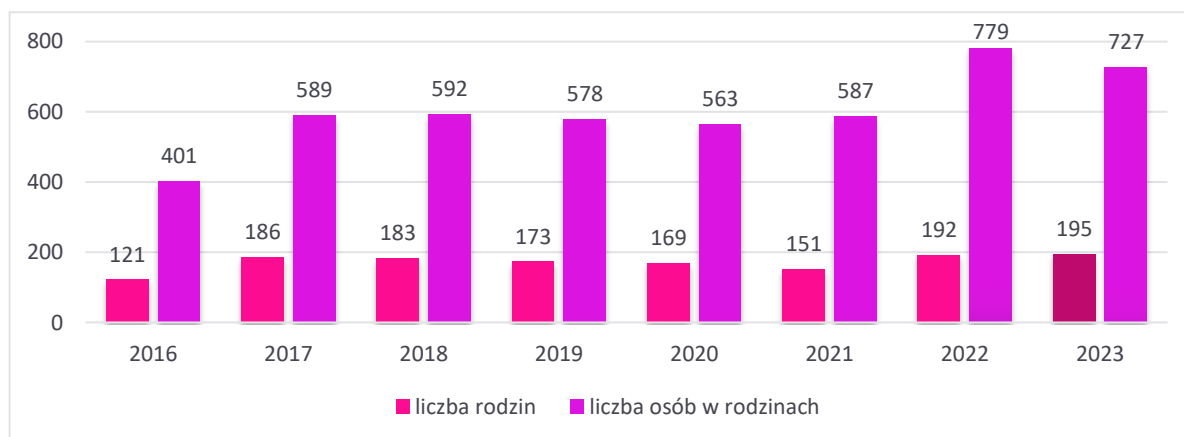
Tabela 12. Grupy Robocze/Grupy Diagnostyczno-Pomocowe założone na potrzeby procedury „Niebieskie Karty” w Koszalinie w latach 2016-2023

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba powołanych Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych	122	187	186	177	176	161	195	201
Liczba przeprowadzonych posiedzeń Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych	308	503	598	491	513	456	574	549
Liczba spraw skierowanych na wniosek Grupy Roboczej/Grupy Diagnostyczno-Pomocowej do:								
Prokuratury Rejonowej	7	28	19	19	17	25	20	13
Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację rodziny	8	14	30	23	14	19	16	28
MKRPA	12	28	44	29	18	16	24	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025”, Koszalin 2021, s. 17 oraz „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2030”, Koszalin 2024, s. 17.

Zgodnie z danymi Zespołu Interdyscyplinarnego w Koszalinie na przestrzeni lat wzrosła nie tylko liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, ale również znacznie zwiększyła się liczba osób w tych rodzinach. W 2016 roku było ich 401, natomiast w 2023 – 727 (o 83,2% więcej).

Wykres 21. Rodziny i osoby objęte procedurą „Niebieskie Karty” w Koszalinie w latach 2016-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025”, Koszalin 2021, s. 17 oraz „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2030”, Koszalin 2024, s. 17.

W analizowanym okresie w mieście liczba kobiet doznających przemocy domowej wzrosła o 50,5% (z 95 do 143), z kolei liczba dzieci będących w tej samej sytuacji zwiększyła się ponad czterokrotnie (z 20 do 83).

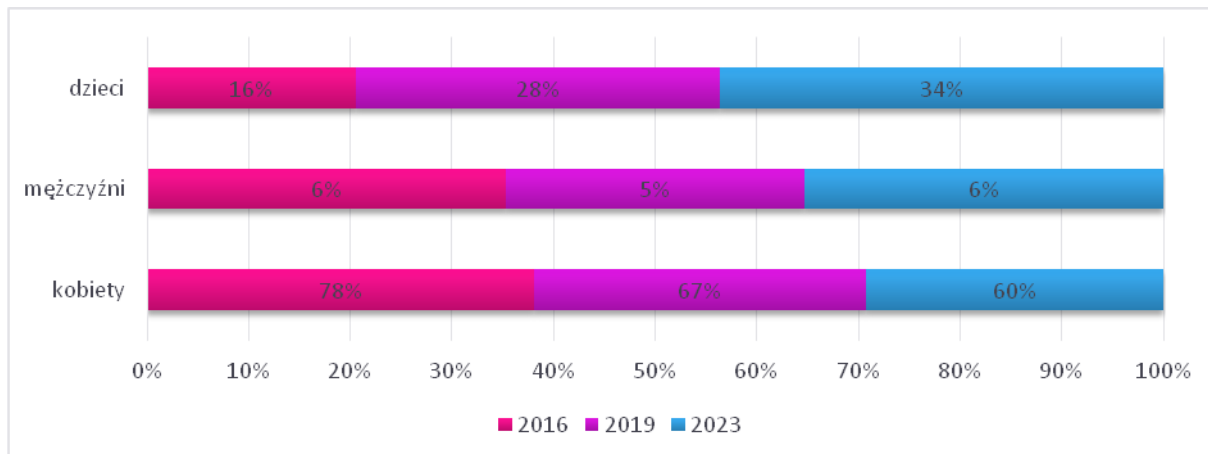
Tabela 13. Liczba osób doznających przemocy domowej w Koszalinie w latach 2016-2023 w oparciu o wszczęte procedury „Niebieskie Karty”

Grupa doznająca przemocy domowej	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana
kobiety	95	142	138	119	134	116	141	143	50,5%
mężczyźni	7	10	10	9	15	8	11	14	100,0%
dzieci	20	35	38	49	27	53	64	83	315,0%
Razem	122	187	186	177	176	177	216	240	n/d

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025”, Koszalin 2021, s. 18 oraz „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2030”, Koszalin 2024, s. 18.

Wśród osób doznających przemocy domowej od lat dominują kobiety, które w 2023 roku stanowiły 60% wszystkich osób doznających przemocy domowej. Pomiędzy rokiem 2016 a 2023 ich odsetek spadł jednak o 18% przy jednoczesnym wzroście udziału dzieci doznających przemocy domowej.

Wykres 22. Grupy doznające przemocy domowej w Koszalinie w latach 2016-2023 w oparciu o wszczęte procedury „Niebieskie Karty”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025”, Koszalin 2021, s. 18 oraz „Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2030”, Koszalin 2024, s. 18.

Warto przy tym wskazać, że pomimo wzrostu liczby rodzin oraz osób w rodzinach objętych procedurą NK w 2023 Komenda Miejska Policji w Koszalinie przeprowadziła 536 interwencji domowych, co oznacza ponad dwukrotny spadek w porównaniu z rokiem 2019, w którym przeprowadzono aż 1 329 tego rodzaju interwencji.

1.9.9. Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Przeprowadzona analiza wykazała, że w latach 2016-2022 dość znacząco zmniejszyła się liczba rodzin, które korzystały z pomocy społecznej z uwagi na trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu członka rodziny z zakładu karnego (z 41 do 11). Ich udział w łącznej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej w Koszalinie zmniejszył się z 0,7% do 0,3%³⁴.

³⁴ „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 54, „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 47 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 47.

Pomoc udzielana osobom opuszczającym zakład karny obejmowała m.in.:

- wsparcie finansowe (zasilek stały, zasilek okresowy, zasilek celowy na żywność, opał, środki czystości),
- posiłek,
- przyznanie prawa do świadczeń zdrowotnych,
- skierowanie do instytucji w celu uzyskania pomocy żywnościowej,
- skierowanie do noclegowni lub schroniska dla osób bezdomnych,
- poinformowaniu o możliwości skorzystania ze wsparcia specjalistycznego (psychologa, psychiatry, pedagoga, itp.) oraz wsparcia całodobowego np. w Domu Miłosierdzia

Dodatkowo zapewniano wsparcie motywacyjne oraz pomoc ze strony urzędu pracy w celu aktywizacji zawodowej³⁵.

Podsumowanie zmian zachodzących w kontekście obszarów problemowych Strategii:

Zgodnie z przeprowadzoną analizą, wyznaczone w Strategii obszary problemowe uznać należy za aktualne i prawidłowo zidentyfikowane, jednak zaznaczyć należy, iż w Koszalinie od 2021 roku zachodziły istotne zmiany w sferze społecznej miasta, które powinny zostać ujęte w przypadku kontynuacji bądź aktualizacji dokumentu Strategii.

Z uwagi na napływ ludności do Koszalina identyfikowany jest wzrost zagrożenia ryzyka bezdomności, rozumianego jako nakaz opuszczenia bądź brak przyznania lokalu mieszkalnego, w tym socjalnego. W tym kontekście warto też zwrócić uwagę na spadek liczby eksmisji, związany z innym postępowaniem w trakcie pandemii wirusa SARS CoV-2.

Od 2021 roku wzrosła liczba osób korzystających z pomocy społecznej, co również częściowo stanowi efekt pandemii, będąc także rezultatem podniesienia kryterium

---

³⁵ „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2016 rok”, Koszalin 2017, s. 56, „Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie za 2019 rok”, Koszalin 2020, s. 49 oraz „Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Koszalinie za 2022 rok”, Koszalin 2023, s. 49.

dochodowego w pomocy społecznej, oraz kryterium do programów, w tym dożywiania, gdzie większa liczba osób mogła skorzystać z tej formy wsparcia dzięki zmianie kryterium dochodowego. Jednocześnie od 2021 roku wzrósł odsetek rodzin, które zakańczają współpracę z Centrum Usług Społecznych w Koszalinie z uwagi na osiągnięcie założonych, pozytywnych efektów. Obserwowany jest jednak napływ rodzin wieloprotblemowych, wielodzietnych z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, co z kolei przekłada się na wzrost zapotrzebowania na świadczenia wsparcia w postaci asystentury rodzinnej.

Na przestrzeni lat poprawiła się sytuacja w zakresie zabezpieczenia psychiatrycznego osób dorosłych i dzieci. Na etapie powstawania Strategii Śródkowopomorskie Centrum Zdrowia Psychicznego „MEDISON” Sp. z o.o. realizowało program pilotażowy, który obecnie jest kontynuowany, zapewniając dla mieszkańców miasta bazę opieki psychiatrycznej. Powstały również dwa poziomy referencyjne bazy dla dzieci z obszaru psychiatrii dziecięcej prowadzone przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MONADA”. W ostatnich latach wzrosła liczba osób korzystających z miejskiej poradni psychologiczno-pedagogicznej, gdzie identyfikuje się wciąż rosnące zapotrzebowanie na usługi w tym zakresie. Z uwagi na zmieniającą się sytuację w tym zakresie w przyszłości możliwa będzie konieczność realizacji nowej diagnozy, uwzględniającej te zagadnienia, oraz wypracowanie wskaźników w tym zakresie.

Odzwierciedlając trend w skali kraju, ludność Koszalina charakteryzowana jest jako starzejąca się, gdzie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym stale wzrasta przy odpływie ludzi w wieku produkcyjnym, przy czym niedostateczny jest dostęp do służby zdrowia w zakresie specjalizacji geriatry. Warto zwrócić uwagę, iż stale poszerzany jest pakiet usług na rzecz osób w wieku senioralnym.

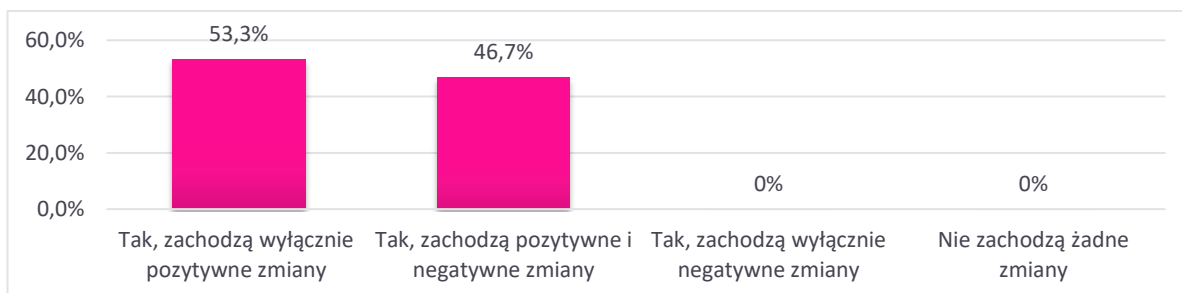
Bardzo istotną, zachodzącą zmianą jest napływ ludności z Ukrainy z uwagi na konflikt zbrojny. Generować to będzie nowe wyzwania związane z ułatwieniem asymilacji.

1.10. Ocena zmian, jakie dostrzegają mieszkańcy miasta i ich pokrycie z celami założonymi w dokumentach strategicznych

Wszyscy eksperci uczestniczący w badaniu ankietowym potwierdzili, iż obserwowane są pozytywne zmiany w sferze społecznej miasta, wynikające z realizacji założeń Strategii. Połowa badanych jednak wskazała również zachodzące zmiany negatywne, w tym:

- pogarszający się stan psychiczny społeczeństwa, pogłębianie się kryzysów psychicznych zarówno wśród osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży,
- niewystarczające zaangażowanie władz miasta w rozwój ekonomii społecznej,
- wzrost liczby osób w kryzysie bezdomności,
- odpływ młodej ludności i starzenie się społeczeństwa, wzrost liczby osób starszych potrzebujących opieki w domu, rehabilitacji i opieki lekarskiej specjalistycznej - geriatrycznej,
- wzrost bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zwiększająca się liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych i placówkach,
- zwiększanie się problemu uzależnień,
- wielopropblemowość, tj. nakładanie się negatywnych zjawisk takich, jak uzależnienia, przemoc, choroby m.in. psychiczne, dziedziczenie zachowań, brak chęci zmian.

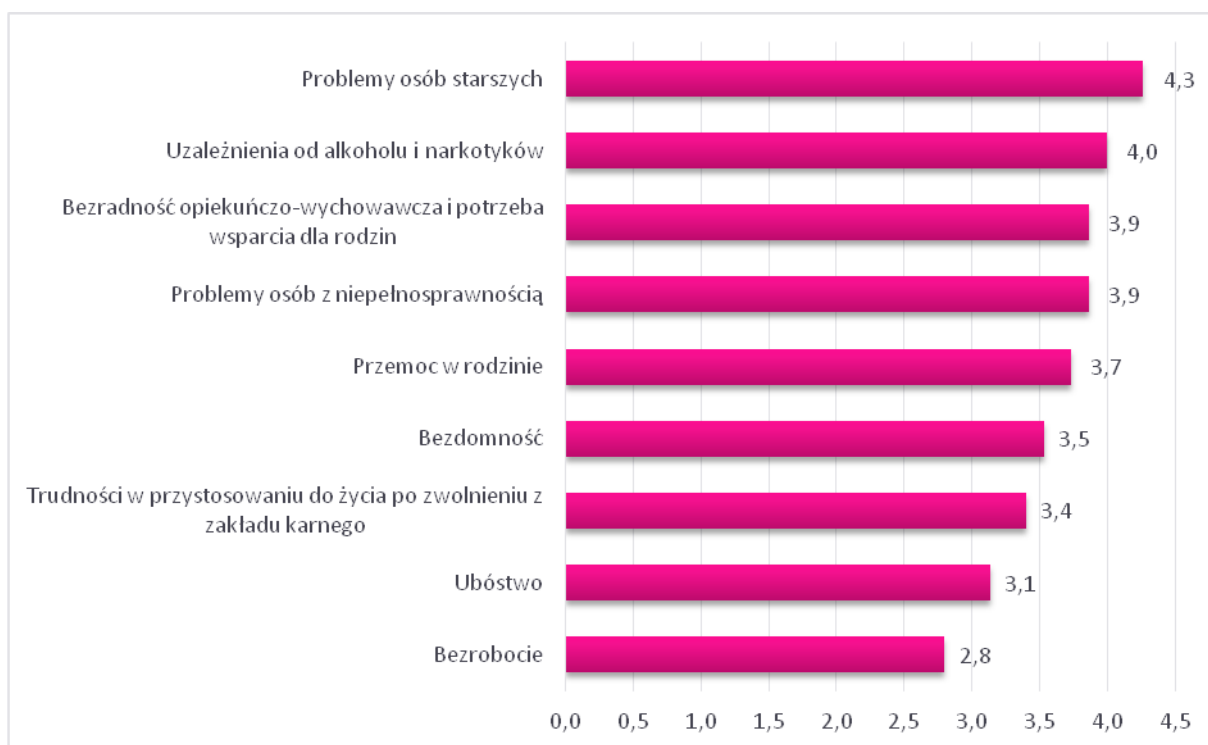
Wykres 23. Czy w świetle wdrażanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025 obserwuje Pan/Pani zmiany zachodzące w Koszalinie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z ekspertami (N=16).

Analizując odpowiedzi ekspertów uczestniczących w badaniu ankietowym wskazać należy, że obszary problemowe zidentyfikowane w Strategii pozostają aktualne w Koszalinie, odzwierciedlając rzeczywiste zapotrzebowanie mieszkańców. Eksperci najwyżej ocenili skalę problemów osób starszych oraz problemy związane z uzależnieniami (średnie oceny odpowiednio 4,3 i 4,0 w pięciostopniowej skali). Wskazać należy, iż wszystkie oceniane aspekty uzyskały średnią ocenę wyższą od 3, poza skalą problemu bezrobocia, ocenioną przez respondentów najniżej (2,8).

Wykres 24. Czy uważa Pan/Pani, że obszary problemowe zidentyfikowane w Strategii pozostają aktualne w Koszalinie? – średnia ocen respondentów w skali od 1 do 5

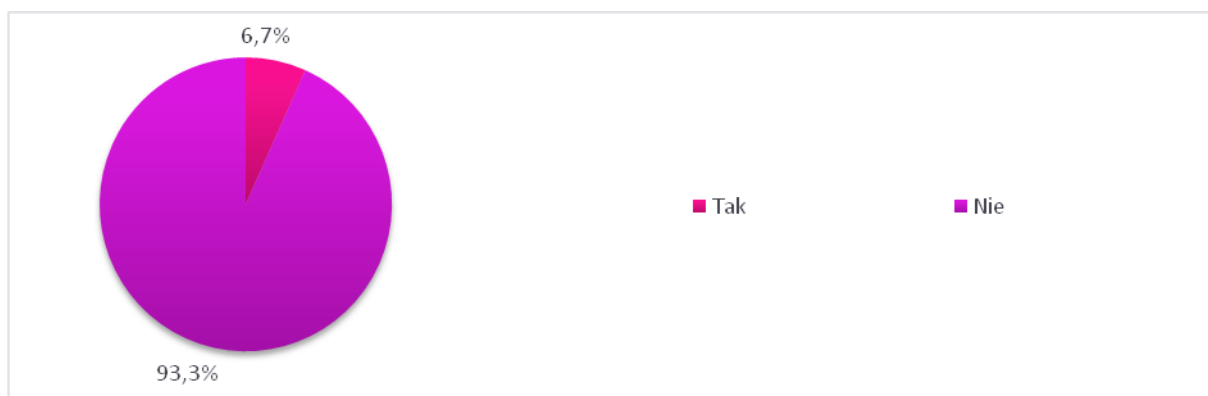

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z ekspertami (N=16).

Co istotne, w opinii ekspertów zidentyfikowane w Strategii obszary problemowe pozostają nie tylko aktualne, lecz również wyczerpujące, niewymagające zmiany względem roku 2021. 93,3% badanych było zdania, że aktualne obszary problemowe Strategii nie wymagają zmiany.

Respondenci, którzy zauważaliby jednak możliwość zmiany wskazywali na utrzymanie i systematyczne zwiększanie oferty usług społecznych, które nie wynikają z ustawy o pomocy społecznej.

Wykres 25. Czy od 2021 roku zauważa Pan/Pani inne, nieujęte w Strategii obszary problemowe w sferze społecznej miasta bądź zmieniłyby/aby Pan/Pani coś w aktualnych obszarach problemowych Strategii?

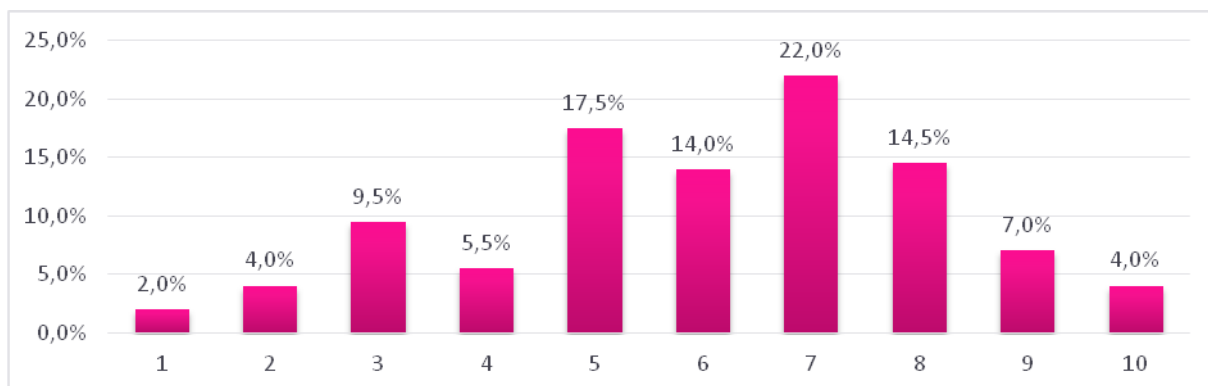

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z ekspertami (N=16).

Zrealizowane badanie ankietowe wykazało, iż mieszkańcy Koszalina uczestniczący w ankiecie na ogół wysoko oceniają jakość życia w mieście. Respondenci oceniali ten aspekt w dziesięciostopniowej skali, w zdecydowanej większości wskazując oceny pozytywne. Największy udział ankietowanych mieszkańców (22%) przypadł na ocenę 7, następnie na 5 (17,5%), 8 (14,5%) oraz 6 (14%). Co istotne, najniższe oceny wskazywał wyłącznie marginalny odsetek badanych, co wskazuje na dość wysoki poziom satysfakcji mieszkańców.

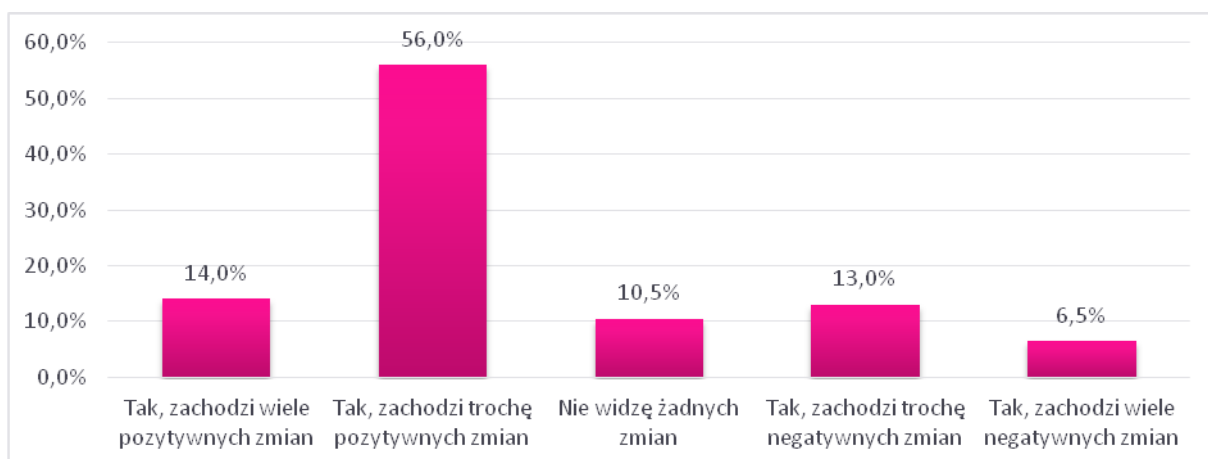
**Wykres 26. Jak ogółem ocenia Pan/Pani jakość życia w Koszalinie?
 Odpowiedzi proszę udzielić w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza bardzo złe warunki do życia, a 10 – bardzo dobre**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z mieszkańcami miasta (N=262).

Mieszkańcy Koszalina uważają również, że sytuacja w mieście ulegała poprawie w ostatnich latach, bowiem łącznie aż 70% badanych zauważało zachodzące pozytywne zmiany. 19,5% badanych uważało, że zachodzą jednak zmiany negatywne, a 10,5% nie obserwowało żadnych istotnych zmian.

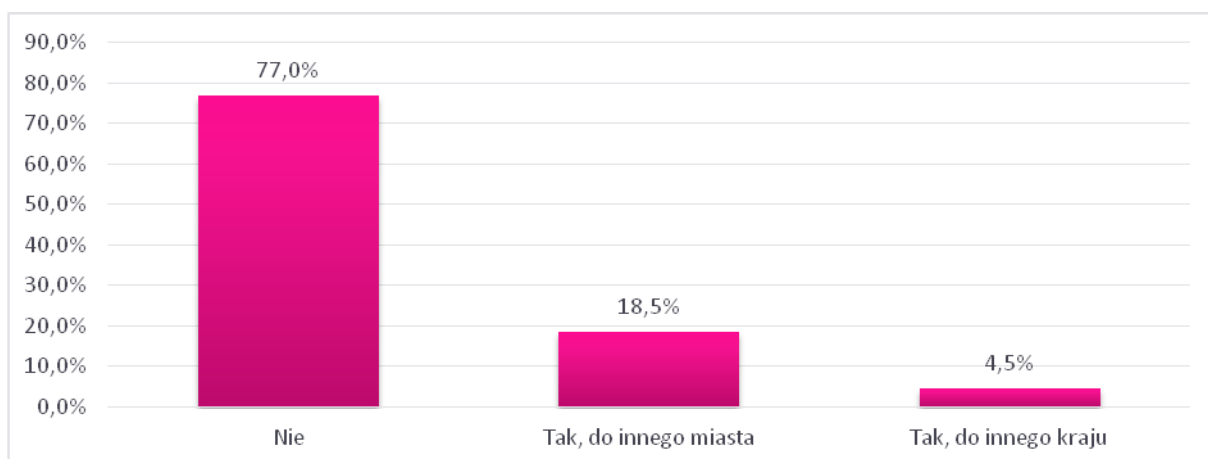
Wykres 27. Czy obserwuje Pan/Pani zmiany zachodzące w Koszalinie w ostatnich latach?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z mieszkańcami miasta (N=262).

Ponad $\frac{3}{4}$ respondentów badania nie brało pod uwagę wyprowadzki z miasta w kolejnych latach (77%). 23% badanych mieszkańców rozważało wyprowadzkę, przy czym 18,5% do innego miasta, a 4,5% za granicę.

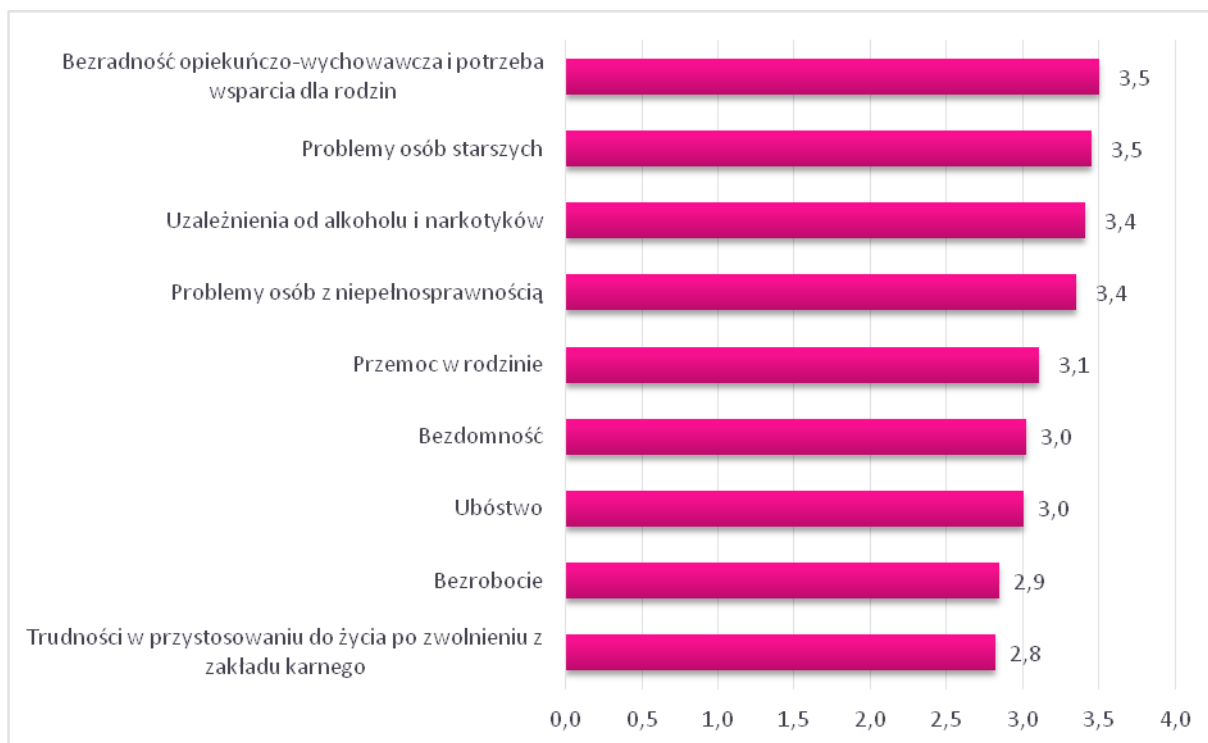
Wykres 28. Czy planuje Pan/Pani wyprowadzkę z Koszalina w kolejnych latach?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z mieszkańcami miasta (N=262).

Ankietowani mieszkańcy poproszeni zostali o określenie jakie problemy społeczne w Koszalinie pozostają istotne. Jak wynika z odpowiedzi badanych, w Strategii prawidłowo określone zostały obszary problemowe, które, zdaniem mieszkańców, pozostają aktualne. Tym samym wskazać należy, iż najwyżej oceniano skalę problemów związanych z dalszą potrzebą wsparcia dla rodzin oraz seniorów (oba aspekty oceniane były średnio na 3,5 w pięciostopniowej skali). Znaczny odsetek badanych za istotne w mieście uznał również problemy związane z uzależnieniami (3,4) oraz potrzebę wsparcia osób z niepełnosprawnościami (3,4). Problem przemocy w rodzinie określano nieznacznie niżej (3,1). Najniższe oceny przyznawane były zaś skali problemu bezdomności (3,0), ubóstwa (3,0), bezrobocia (2,9) oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (2,8).

Wykres 29. Jak Pan uważa, jaka jest skala problemów społecznych w Koszalinie? – średnia ocen respondentów w skali od 1 do 5

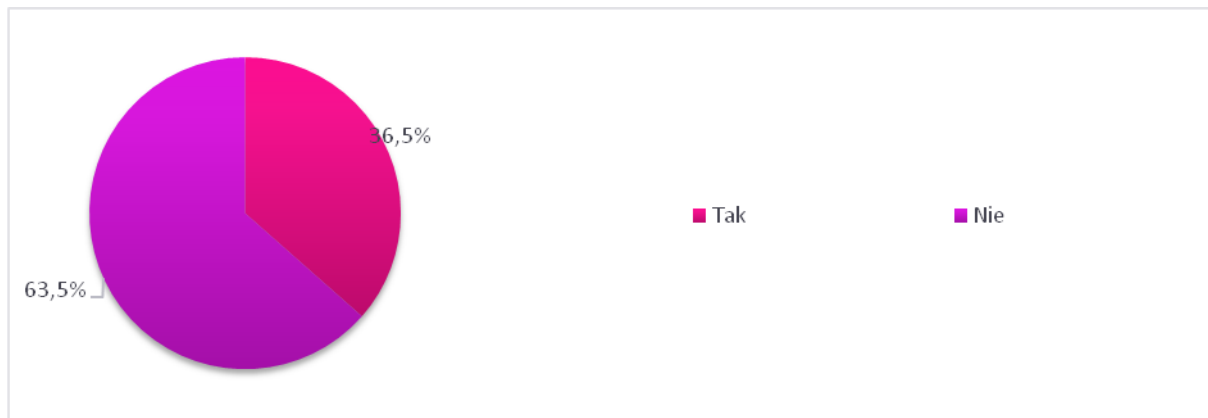
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z mieszkańcami miasta (N=262).

36,5% badanych wskazywało również inne problemy społeczne obserwowane na terenie miasta. Odpowiedzi respondentów zagregowane zostały tak, aby możliwe było wskazanie głównych obszarów problemowych. Tym samym, zdaniem ankietowanych mieszkańców innymi, obserwowanymi przez nich problemami były:

- odpływ ludności w młodym wieku z miasta, brak wsparcia i programów stażowych dla wykształconych mieszkańców wracających do miasta aby założyć rodziny, brak odpowiedniego programu mieszkaniowego dla tego typu osób,
- starzenie się społeczeństwa, infrastruktura niedostosowana do potrzeb osób starszych, niska dostępność do usług świadczonych dla seniorów, brak zapewnienia odpowiedniej opieki nad osobami samotnymi. Brak właściwie rozwiniętej opieki geriatrycznej,

- brak atrakcyjnej oferty dla młodych osób, w tym spędzania czasu wolnego i wsparcia w szkołach (nieodpłatne wsparcie w formie zajęć dodatkowych, korepetycji),
- problemy mieszkaniowe, w tym niewystarczająca liczba mieszkań z zasobów miasta,
- brak odpowiedniej liczby mieszkań wspomaganych, treningowych (poprzednia nazwa: chronionych),
- niska dostępność do opieki lekarskiej i poradni specjalistycznych, w tym także dla młodzieży i dzieci - niska dostępność/długie terminy oczekiwania na wsparcie psychiatry/psychologa,
- wykluczenie społeczne - uzależnienia behawioralne dzieci i młodzieży, niedostosowanie społeczne, choroby/zaburzenia psychiczne, brak wsparcia dla emigrantów ułatwiającego asymilację,
- niewystarczające wsparcie w kwestii opiekuńczo-wychowawczej i problemy rodzin z dziećmi, w tym bariery architektoniczne. Wysokie krawężniki pomiędzy ulicą, a chodnikiem utrudniające poruszanie się zarówno osób niepełnosprawnych jak z wózkami z dziećmi. Ograniczony dostęp do zajęć terapeutycznych, wspomagających rozwój dla dzieci. Potrzeba zapewnienia opieki doraźnej dla dzieci rodziców, aby w tym czasie mogli uczestniczyć w terapii, ambulatoryjnym leczeniu odwykowym,
- problemy komunikacyjne, brak ciągłości robót drogowych, niewłaściwe gospodarowanie funduszami publicznymi,
- akty przemocy i wandalizmu,
- niewystarczające włączenie społeczne mieszkańców,
- niewystarczająca oferta na rynku pracy, niskie dochody z pracy, brak perspektyw rozwoju.

Wykres 30. Czy uważa Pan/Pani, że w mieście występują też inne problemy społeczne, niż wskazane wyżej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z mieszkańcami miasta (N=262).

Tym samym podsumować należy, że zarówno mieszkańcy miasta, jak i eksperci zaangażowani w tworzenie i wdrażanie Strategii dostrzegają zachodzące pozytywne zmiany w sferze społecznej związane z wdrażaniem przewidzianych działań, w związku z ich pokryciem z celami założonymi w dokumencie.

1.11. Ocena trafności przyjętych wskaźników zmiany

Przeprowadzona analiza i wypowiedzi ekspertów uczestniczących w badaniu wykazały, iż przyjęte w dokumencie wskaźniki cechują się zbyt wysokim poziomem szczegółowości, nieprawidłowo sugerując sprawozdawczy charakter dokumentu. Wskaźniki powinny skupiać się na badaniu zachodzących zmian w celu analizy trendów społecznych w mieście.

Z uwagi na uwarunkowania prawne definiujące pojęcie ubóstwa, wskaźnik dotyczący ubóstwa może nie być w wysokim stopniu miarodajny – sugerowanym rozwiązaniem była zmiana pojęcia ubóstwa w Strategii, pod uwagę biorąc minimum socjalne. Pozwoliłoby to na sprawdzenie ile osób w Koszalinie żyje na takim poziomie dochodów.

Identyfikowanym problemem jest również brak wskaźnika w zakresie niewystarczającej liczby miejsc dla dzieci w pieczy zastępczej. Istotne zmiany w możliwościach umieszczenia dzieci w pieczy zaszły w ostatnich czterech latach, wskazać tym samym należy, iż jest to relatywnie nowy trend, który wymagać będzie

dalszej analizy w przyszłości. Zapisy Strategii tym samym powinny cechować się elastycznością i mieć możliwość bieżącego reagowania na zachodzące zmiany w otoczeniu prawnym oraz w sferze społecznej miasta.

Zwrócono również uwagę na obciążenie szkół w kontekście gromadzenia wskaźników, z uwagi na powielanie się informacji w dokumentach planistycznych i strategicznych miasta, w tym w Strategii Rozwoju Miasta, Strategii rozwiązywania problemów alkoholowych, Strategii rozwiązywania problemów społecznych, na potrzeby Urzędu Miasta oraz innych instytucji. Tym samym sugerowano rezygnację z części wskaźników w zakresie sfery edukacji, m.in. dotyczących podniesienia jakości kształcenia w kontekście egzaminów zewnętrznych.

4. Ocena skuteczności działań podejmowanych w celu rozwiązania problemów społecznych

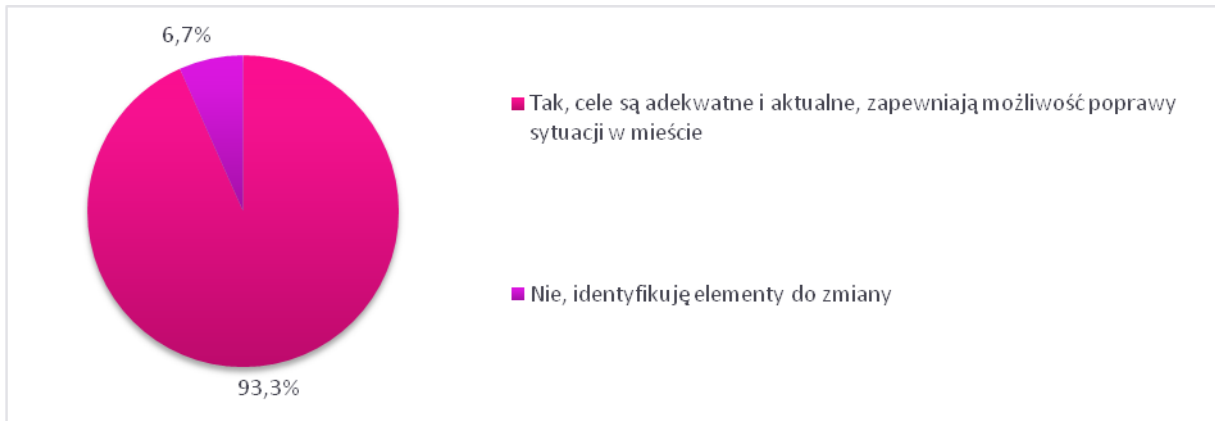
1.12. Ocena sposobu wdrażania działań i wpływu na możliwość rozwiązania problemów społecznych miasta

Zgodnie z przeprowadzoną analizą, eksperci uczestniczący w badaniu zrealizowanym na potrzeby niniejszego raportu sposób wdrażania przyjętych działań ocenili jako prawidłowy, nie wykazując istotnych barier w tym zakresie.

Mając na uwadze powyższe, identyfikowane w dokumencie cele w rzeczywisty sposób wpływają na poprawę sytuacji w kontekście problemów społecznych w Koszalinie – 93,3% badanych ekspertów uważało cele za adekwatne i aktualne.

Badani, którzy identyfikowali potrzebę zmiany w tym zakresie wskazali zasadność uaktualnienia celu szczegółowego 1. Zapewnienie osobom, rodzinom i dzieciom warunków rozwoju oraz pomocy w sytuacjach trudnych o cel operacyjny dotyczący dostępności usług społecznych w zakresie terapii dla dzieci i młodzieży.

Wykres 31. Czy uważa Pan/Pani, że zidentyfikowane w dokumencie cele w rzeczywisty sposób wpływają na poprawę sytuacji w kontekście problemów społecznych w Koszalinie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z ekspertami (N=16).

Co jednak istotne, w kontekście zapewnienia wpływu na możliwość rozwiązania problemów społecznych miasta, identyfikuje się aspekty, które powinny zostać ujęte w dokumencie w przyszłości, w Strategii nie uwzględniono bowiem aspektów związanych ze sferą kulturalną i zapleczem sportowo-rekreacyjnym w kontekście wspierania rodzin i procesów wychowawczych.

Z uwagi na wojnę w Ukrainie i napływ ludności ukraińskiej, niezbędne będzie analizowanie wpływu zmiany sytuacji w sferze społecznej miasta i potrzeb, w celu sformułowania odpowiednich działań w tym zakresie.

Podkreślić należy również wagę współpracy ze szkołami w kontekście wzrastającego trendu problemów opiekuńczo-wychowawczych, problemów z uzależnieniem dzieci i młodzieży, oraz z przemocą rówieśniczą. Zapisy Strategii uwzględniają bowiem działalność Urzędu Miejskiego w tym zakresie, zalecane jest jednak również podkreślenie roli szkół w tym zakresie, w tym w kontekście zmiany przepisów prawnych wskazujących, iż w każdej placówce edukacyjnej dostępny powinien być psycholog, tym samym sugerując zasadność wskaźnika dotyczącego liczby dzieci objętych pomocą psychologiczną w szkołach.

Identyfikowano także brak klauzul społecznych, aby przedsiębiorczość społeczna dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym rozwijała się a polityka społeczna uwrażliwiona była na potrzeby tej grupy społecznej.

Eksperti uczestniczący w ankiecie internetowej, zapytani czy chcieliby podzielić się również innymi przemyśleniami w kontekście ewentualnej aktualizacji Strategii bądź kierunków, które powinny być obrane w przyszłości wskazali, iż istotnym dla miasta celem powinno być otwarcie kierunku lekarskiego w placówkach edukacyjnych w Koszalinie. Wskazano również, iż dokument Strategii cechuje się zbyt wysokim poziomem szczegółowości, zaś sprawozdania z jego realizacji skupione są na poziomie osiągnięcia wybranych wskaźników raczej niż na analizie zmian i trendów i ich przyczyn.

1.13. Ocena stopnia realizacji założonych wskaźników zmiany

Zdaniem badanych ekspertów Strategia została napisana w taki sposób, aby w dużym stopniu zdiagnozować potencjał, którym dysponuje miasto. Na tym potencjale bazowano tworząc również wskaźniki. Obserwowano istotne zmiany na rynku pracy, gdzie określone wskaźniki odnotowują pozytywny wzrost w rozumieniu Strategii. Bardzo istotna jest również skuteczność w z zakresie działania organizacji pozarządowych, które licznie wspierają zadania realizowane przez miasto.

W wyniku zrealizowanej analizy i badań z ekspertami wykazać jednak należy, iż identyfikowane jest ryzyko nieosiągnięcia części założonych wskaźników, co związane jest z wciąż odczuwanymi skutkami pandemii koronawirusa oraz zachodzącymi w skali kraju trendami, przykładem czego jest niewystarczająca liczba lekarzy specjalistów geriatry i potrzeby w tym zakresie.

„Nie wiem, czy uda nam się pozyskać geriatrów, jest odwieczny problem i niestety lekarze nie chcą się w tym kierunku kształcić. Jeśli chodzi o specjalizację geriatryczną, jedynie pielęgniarki otrzymują dofinansowanie i z tego korzystają.”

Źródło: wywiad pogłębiony z ekspertami.

Na możliwość nieosiągnięcia części wskaźników wpływ mają również problemy infrastrukturalne. Tak w przypadku budowy ZAZ, wyznaczony został do remontu budynek stanowiący zabytek, którego przystosowanie znacznie przekracza założony budżet, w związku z czym badani eksperci uważają, że wskaźnik w zakresie powstałych Zakładów Aktywności Zawodowej nie zostanie osiągnięty do 2025 roku.

Nie identyfikowano jednak zagrożenia nieosiągnięcia celów w zakresie edukacji, gdyż stale obserwowany jest wzrost w kontekście realizacji zajęć pozalekcyjnych oraz wzrost zainteresowania nauczycieli na prowadzenie tego rodzaju zajęć, jak również w obszarze gospodarki rynku pracy.

„Nie, u nas nie ma takiego zagrożenia. Liczba dzieci też się zwiększa, jeżeli chodzi o egzaminy zewnętrzne no to tutaj też widzimy cały czas wzrost miasta do wyniku krajowego, ale też do wskaźnika bazowego obserwujemy wzrost wyniku miasta na okres sprawozdawczy.”

„Generalnie tutaj odniosłabym się do tego naszego obszaru gospodarki rynku pracy, to jak najbardziej stopniowo te rezultaty są osiągane poprzez działania wdrażane w trakcie realizacji, przewidziane w Strategii”

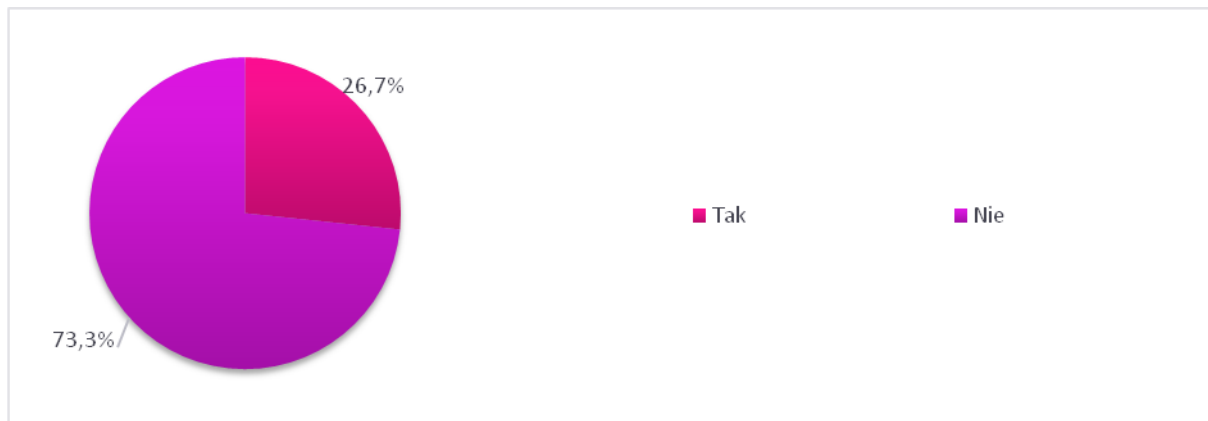
Źródło: wywiad pogłębiony z ekspertami.

Zdaniem zdecydowanej większości ekspertów nie identyfikuje się zagrożenia nieosiągnięcia wyznaczonych do 2025 roku wartości wskaźników (73,3%), w związku z czym przewiduje się, iż cele dokumentu zostaną osiągnięte w oczekiwanym zakresie.

Badani, którzy wskazali, iż nie wszystkie cele mogą zostać osiągnięte zwrócili uwagę na obszary problemowe i możliwe sposoby zapobiegania ryzyku nieosiągnięcia wskaźników:

- zwiększenie dostępności i jakości pomocy w obszarze zdrowia: zdaniem badanych skutecznym rozwiązaniem byłyby jedynie zmiany na szczeblu centralnym, które niemożliwe są do wprowadzenia przez samorząd,
- bezdomność, ubóstwo, problemy osób starszych, usługi ochrony zdrowotnej: jako działania zaradcze identyfikowano profilaktykę i edukację, w tym docieranie do potrzebujących możliwie najwcześniej, interwencje, ankiety, oraz programy zachęcające do pracy lekarzy na terenie Koszalina,
- poszerzenie i poprawa świadczonych usług ochrony zdrowotnej oraz profilaktyka zdrowia i promocja zdrowego stylu życia: jako skuteczne rozwiązania badani wskazywali zwiększenie środków finansowych, szkolenie kadr oraz zachęta dla specjalistów z innych miast do nawiązania współpracy,
- utworzenie placówki dla osób z otępieniem starczym i chorobą Alzheimera: sugerowanym działaniem w przypadku możliwości byłaby próba pozyskania zewnętrznych środków finansowych na tworzenie placówki.

Wykres 32. Czy uważa Pan/Pani, że istnieje ryzyko, że cele dokumentu nie zostaną osiągnięte do 2025 roku?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z ekspertami (N=16).

1.14. Analiza barier/problemów we wdrażaniu Strategii i ocena skuteczności podejmowanych działań zaradczych

W sprawozdaniu z realizacji założeń dokumentu za rok 2023 nie zidentyfikowano istotnych barier bądź problemów, które miałyby wpływ na Strategię i wymagałyby podejmowania działań naprawczych. Badani eksperci podkreślali jednak konieczność właściwej współpracy pomiędzy organami wdrażającymi zapisy Strategii, a Prezydentem Miasta. Respondenci wywiadów pogłębionych uważali bowiem za barierę nacisk kładziony na działania o charakterze infrastrukturalnym raczej niż sprawy społeczne. Zwrócono również uwagę na obciążanie placówek edukacyjnych obowiązkiem monitoringu, który powiela się w realizowanych w mieście programach.

„Może same bariery to nie, aczkolwiek jest to dodatkowe zadanie, którym obarczamy pracowników szkół do realizacji. Po prostu do technicznego realizowania karty monitorowania, więc to jest taka dodatkowa uciążliwość dla osób, które do tej karty monitorowania muszą przysiąc, sporo czasu poświęcić na przygotowanie.”

„Zasadniczym czynnikiem był brak pieniędzy. Natomiast, jakichś większych barier nie napotykałyśmy. Te cele zostały zaprojektowane tak, żeby też się wpisywały w realizację zadań poszczególnych jednostek, które odpowiedzialne są za strategię. Generalnym problemem jest brak pieniędzy. Nie mamy dodatkowych środków, dzięki którym moglibyśmy zapisy strategii realizować. To wszystko jest wpisane w zadania poszczególnych jednostek Gminy.”

Źródło: wywiad pogłębiony z ekspertami.

5. Ocena efektywności podejmowanej interwencji

1.15. Ocena efektywności działań Strategii

Analiza sprawozdań z wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina wykazuje, iż Koszalin posiada i efektywnie wykorzystuje zasoby niezbędne do rozwiązywania problemów społecznych i osiągnięcia misji zdefiniowanej w dokumencie. Wskazać przy tym należy, iż rozwiązywanie problemów społecznych w Koszalinie stanowi wielokierunkowy model podejścia do problemów, podejmowany przez podmioty działające na różnych szczeblach samorządu, nie koncentrując się wyłącznie na udzielaniu wsparcia materialnego mieszkańcom wymagającym pomocy³⁶.

Choć jak wskazano wcześniej nie wszystkie wskaźniki mogły zostać osiągnięte, efektywnie wdrażano zaplanowane działania, osiągając przewidziane efekty w celu poprawy sytuacji społecznej w mieście. Tym samym, w 2023 roku w ramach celu strategicznego 1: zapewnienie osobom, rodzinom i dzieciom warunków rozwoju oraz pomocy w sytuacjach trudnych osiągnięto m.in. pozytywne efekty pracy w rodzinach, znajdujących się w systemie pomocy społecznej, w tym polegające na:

---

³⁶ Raport z wdrażania Strategii za rok 2023.

- podjęciu zatrudnienia,
- podjęciu terapii uzależnień w ANON,
- złożeniu wniosku o rentę, ustalanie niepełnosprawności,
- uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności, uzyskaniu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego,
- spłacie w części lub w całości zadłużenia za zajmowane mieszkanie, możliwość przedłużenia umowy najmu socjalnego na mieszkanie, ponownego zawarcia umowy o najem po spłacie zadłużenia lub zawarciu porozumienia na spłatę zadłużenia w ratach, złożeniu wniosku o dodatek mieszkaniowy,
- pomocy w uzyskaniu świadczenia rodzicielskiego z ZUS,
- złożeniu do ZBM wniosku o zamianę lub przydział mieszkania,
- zgodzie na współpracę z pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny, Zespołem Leczenia Środowiskowego,
- odpracowywanie zadłużenia z tytułu czynszu i innych opłat z tytułu użytkowania lokalu komunalnego.

Ponadto, w 2023 roku odsetek liczby środowisk z pozytywnymi efektami pracy socjalnej/działań pracownika socjalnego wśród osób objętych wsparciem Centrum na podstawie ustawy o pomocy społecznej wzrósł o 6,44%. Liczba rodzin z pozytywnymi efektami pracy socjalnej wzrosła zaś o 59.

Wobec kryzysu wojny na Ukrainie Centrum w 2023 roku udzieliło wsparcia obywatelom Ukrainy w oparciu o art. 29 i 30 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz art. 17 ust. 1 pkt 3 i 14 i art. 48b ustawy o pomocy społecznej, w zakresie:

- posiłków i zasiłków celowych na posiłek dla dzieci i młodzieży w szkole (pomocą objęto 154 dzieci i młodzieży) oraz zasiłek celowy na wyżywienie dzieci w przedszkolu dla obywateli Ukrainy (pomocą objęto 51 dzieci),
- zasiłków okresowych dla osób/rodzin obywateli Ukrainy zgodnie z obowiązującym kryterium dochodowym (pomocą objęto 438 osób/rodzin),

- zasiłków celowych dla obywateli Ukrainy w oparciu o ustawę o pomocy społecznej (pomocą objęto 13 osób/rodzin),
- pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów obywateli Ukrainy w formie stypendium szkolnego (wypłacono 73 świadczenia dla uczniów).

Pracownicy socjalni monitorowali sytuację małoletnich dzieci obywateli Ukrainy, posiadających opiekunów tymczasowych. Ponadto, pracownicy socjalni objęli wsparciem obywateli Ukrainy, którzy w wyniku działań wojennych opuścili kraj i osiedlili się w Koszalinie. Pracownicy socjalni, w tym pracownicy władający językiem ukraińskim, oprócz wsparcia finansowego udzielali informacji m.in. na temat organizacji działających na terenie Koszalina, które pomagają obywatelom Ukrainy, oraz przekazywali informacje o ofertach pracy dla obywateli Ukrainy.

W 2023 roku wdrażano formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, przeprowadzono tym samym 56 warsztatów grupowych dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem. CUS prowadziło również kampanię mającą na celu pozyskanie nowych kandydatów na opiekunów zastępczych. W kampanię zostali zaangażowani pracownicy merytoryczni Działu Pieczy Zastępczej oraz opiekunowie zastępczy wraz z dziećmi.

W ramach celu 2, zwiększenie dostępności i jakości pomocy w obszarze zdrowia, w grudniu 2022 roku zakończono rozbudowę zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego, wydano także decyzję pozwolenia na użytkowanie budynku Centrum Opieki Długoterminowej. Od stycznia 2023 roku rozpoczął się proces wyposażania, w oparciu o rozpoczęte procedury przetargowe na zakup sprzętu i aparatury medycznej oraz niemedycznej. Uroczyste otwarcie COD nastąpiło w dniu 28 października 2023 roku. Pierwszych pacjentów przyjęto w październiku 2023 roku. Do grudnia 2023 roku w COD przebywało 40 podopiecznych.

Gmina Miasto Koszalin prowadziła działania profilaktyczne i edukacyjne, kierowane szczególnie do młodego pokolenia. Aktywna współpraca różnych organów zajmujących się przeciwdziałaniem problemowi zażywania substancji psychoaktywnych, daje szansę na zastosowanie spójnych i wieloaspektowych programów profilaktycznych i zdrowotnych o potwierdzonej skuteczności lub opartych

na naukowych podstawach. Działania te miały charakter interdyscyplinarny. W 2023 roku wsparciem specjalistycznym objęto 1 546 osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami.

W zakresie celu 3: rozwój polityki senioralnej, na terenie Koszalina organizowany był szereg wydarzeń i działań mających na celu promowanie i rozwój oferty dla osób starszych, przeciwdziałających wykluczeniu edukacyjnemu, kulturalnemu, jak również proponując rozrywkę dla koszalińskich seniorów.

W przypadku celu 4: reintegracja zawodowa i wsparcie lokalnego rynku pracy, realizowano działania w zakresie wsparcia przedsiębiorców i pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy oraz pozyskiwaniu pracowników, współpracy z instytucjami i podmiotami działającymi na lokalnym rynku pracy, wsparcia osób niepełnosprawnych w wejściu lub powrocie na rynek pracy, oraz tworzenie warunków do rozwoju postaw przedsiębiorczych i myślenia proinnowacyjnego mieszkańców.

Cel 5: zapewnienie dostępności i jakości kształcenia w edukacji, cechował się efektami z kontekście uatrakcyjnienia oferty zajęć pozalekcyjnych poprzez wprowadzenie systemu przyznawania środków w formie grantu na ich realizację, podniesienia jakości kształtowania kompetencji kluczowych u uczniów jako czynnika wpływającego m.in. na wysokie wyniki egzaminów zewnętrznych; oraz 4 zapewnienia możliwości wychowania przedszkolnego dzieciom w wieku 3-5 lat mieszkającym na terenie Koszalina.

W ramach celu 6: utrwalanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego, wzmacniana była współpraca służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w mieście, przeprowadzono także działania edukacyjne, profilaktyczne i prewencyjne.

Co istotne, eksperci uczestniczący w wywiadach pogłębionych i ankietach także wskazywali na efektywność i zasadność realizowanych działań w sferze społecznej miasta.

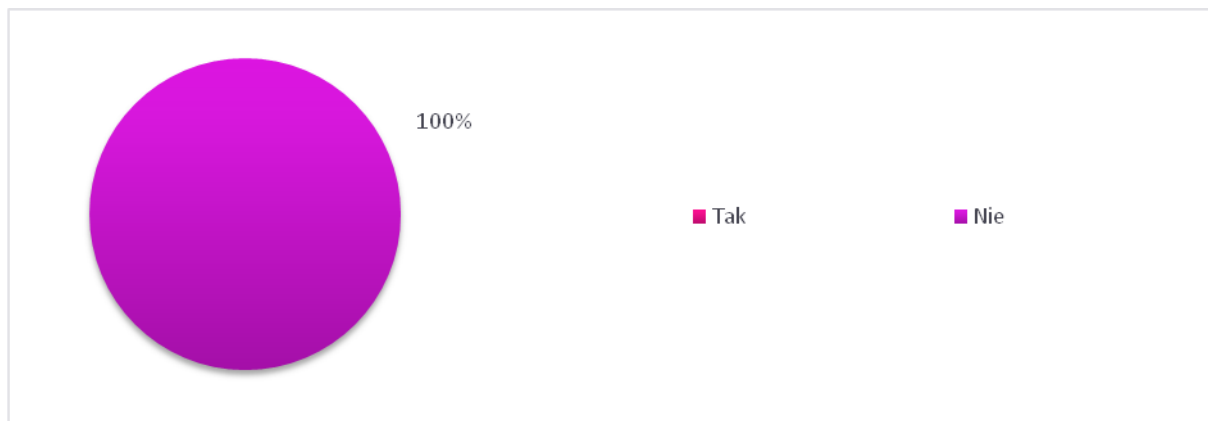
1.16. Ocena zarządzania i koordynacji wdrażania Strategii

Jak wskazują zapisy Strategii, proces wdrażania dokumentu jest wieloaspektowym przedsięwzięciem, które wymaga przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem, opierającej się na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze³⁷.

Proces zarządzania i koordynacji wdrażania Strategii ocenić należy pozytywnie z uwagi na fakt, iż eksperci uczestniczący w badaniach nie identyfikowali żadnych istotnych trudności, które miałyby negatywny wpływ na poziom współpracy bądź osiągnięcie zakładanych rezultatów. Wskazywano także zaangażowanie części podmiotów i właściwy, wypracowany przepływ informacji.

Na skuteczność monitorowania realizacji Strategii wpływ ma również fakt, iż badani eksperci w żadnym przypadku nie identyfikowali trudności w pozyskiwaniu danych niezbędnych do monitoringu.

Wykres 33. Czy identyfikuje Pan/Pani trudności z pozyskiwaniem danych do monitoringu?

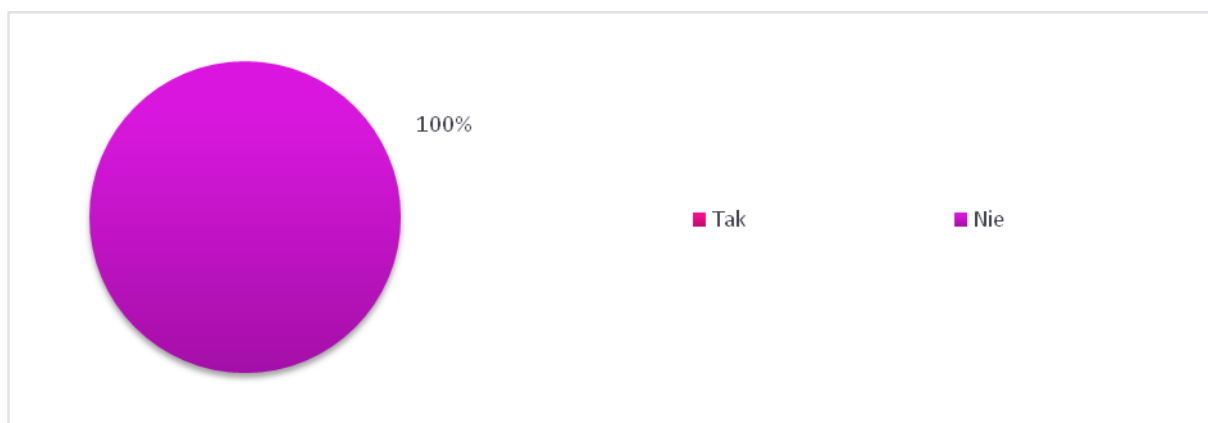
Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z ekspertami (N=16).

³⁷ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025, Koszalin 2021 r., str. 86.

Ponadto, zdaniem wszystkich badanych ekspertów, wypracowano również odpowiedni model współpracy pomiędzy członkami Zespołu ds. wdrażania, monitoringu oraz ewaluacji Strategii, nie napotykając żadnych problemów w ramach współpracy Zespołu.

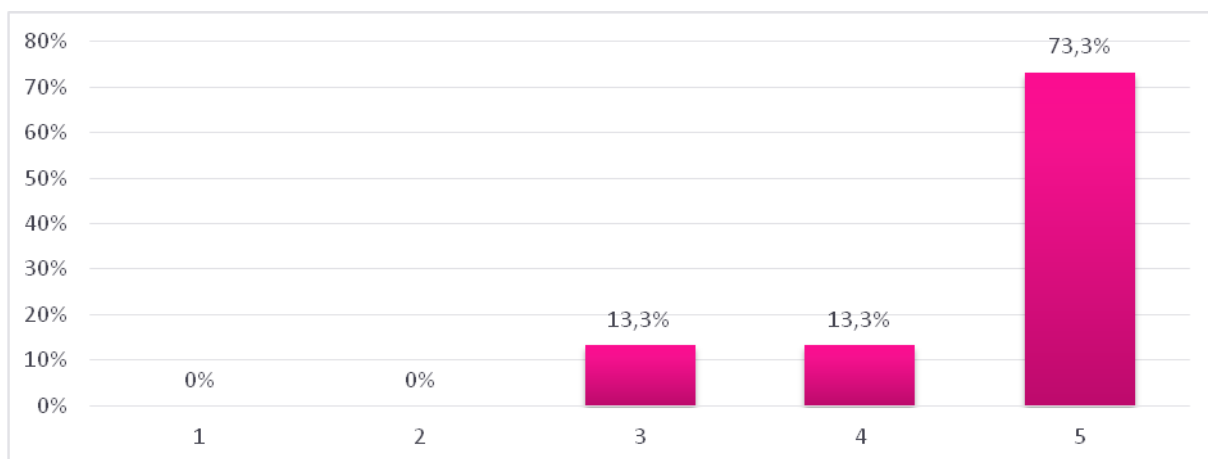
Wykres 34. Czy od 2021 roku napotykał/a Pan/Pani problemy w ramach pracy Zespołu ds. wdrażania, monitoringu oraz ewaluacji Strategii?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z ekspertami (N=16).

O prawidłowej współpracy w ramach wdrażania i monitoringu Strategii świadczą również wysokie oceny przyznawane przez respondentów badania jakości współpracy i komunikacji. Aż 73,3% badanych wskazało najwyższą odpowiedź w pięciostopniowej skali, zaś po 13,3% odpowiedzi przypadają na oceny 4 i 3. Żaden z respondentów ankiety nie wskazał oceny niższej.

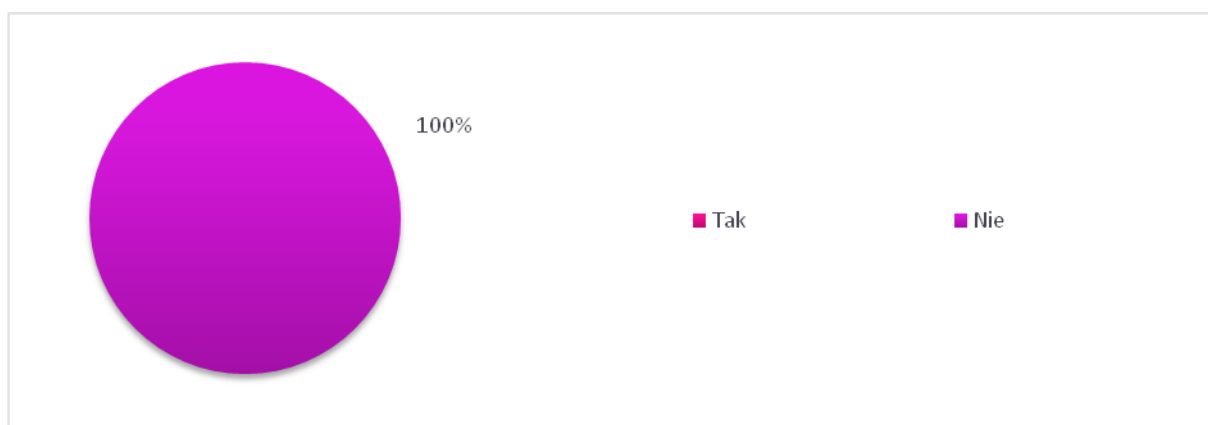
Wykres 35. Jak ocenia Pan/Pani współpracę i komunikację pomiędzy członkami Zespołu ds. wdrażania, monitoringu oraz ewaluacji Strategii? Proszę ocenić w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza brak współpracy a 5 skuteczną i bezproblemową współpracę

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z ekspertami (N=15).

W systemie realizacji i monitoringu Strategii, zdaniem badanych ekspertów, nie brakuje również żadnych elementów, które mogłyby usprawnić te procesy.

Wykres 36. Czy Pana/Pani zdaniem brakuje jakiś elementów w systemie realizacji Strategii lub w systemie jej monitorowania?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania CAWI z ekspertami (N=15).

6. Wnioski i rekomendacje

- **Trafność:** Ocena trafności celów Strategii względem aktualnych problemów społecznych miasta:

Wniosek 1: Niemal wszyscy ankietowani mieszkańcy oraz eksperci uczestniczący w badaniu ankietowym potwierdzili, iż obserwowane są pozytywne zmiany w sferze społecznej miasta, wynikające z realizacji założeń Strategii. Pomimo obserwowanego pozytywnego wpływu podejmowanych działań, identyfikuje się również zachodzące negatywne procesy, odzwierciedlając trendy obserwowane w skali kraju.

Rekomendacja 1: W kolejnych latach analizie należy nadal poddać obszary takie, jak pogarszający się stan psychiczny społeczeństwa, odpływ młodej ludności i starzenie się społeczeństwa, wzrost bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zwiększanie się skali problemu uzależnień, oraz wielopropblemowość, tj. nakładanie się negatywnych zjawisk takich, jak uzależnienia, przemoc, choroby m.in. psychiczne, dziedziczenie zachowań, brak chęci zmian i poczucie bezradności.

Wniosek 2: Choć wskaźniki określone zostały przez ekspertów jako aktualne i prawidłowe, zwrócić należy uwagę na dużą szczegółowość i „rozdrobienie” zapisów Strategii oraz na fakt, iż sprawozdania z jej realizacji skupione są na poziomie osiągnięcia wybranych wskaźników raczej niż na analizie zmian i trendów i ich przyczyn. Wskaźniki cechują się zbyt wysokim poziomem szczegółowości, nieprawidłowo sugerując sprawozdawczy charakter dokumentu.

Rekomendacja 2: Rekomenduje się rezygnację z dużej szczegółowości wskaźników w kolejnych latach, przyjmując w dokumencie wskaźniki o większym poziomie ogólności, które pozwolą na obserwację zachodzących zmian w celu analizy trendów społecznych.

Wniosek 3: Identyfikowanym problemem jest brak wskaźnika w zakresie niewystarczającej liczby miejsc dla dzieci w pieczy zastępczej.

Rekomendacja 3: Istotne zmiany w możliwościach umieszczenia dzieci w pieczy zaszły w ostatnich czterech latach, wskazać tym samym należy, iż jest to relatywnie nowy trend, który wymagać będzie dalszej analizy w przyszłości.

Wniosek 4: Z uwagi na uwarunkowania prawne definiujące pojęcie ubóstwa, wskaźnik dotyczący ubóstwa może nie być w wysokim stopniu miarodajny.

Rekomendacja 4: Sugerowanym rozwiązaniem jest zmiana pojęcia ubóstwa w Strategii, pod uwagę biorąc minimum socjalne. Pozwoliłoby to na sprawdzenie ile osób w Koszalinie żyje na takim poziomie dochodów.

Wniosek 5: Na przestrzeni lat poprawiła się sytuacja w zakresie zabezpieczenia psychiatrycznego osób dorosłych i dzieci. W ostatnich latach wzrosła liczba osób korzystających z miejskiej poradni psychologiczno-pedagogicznej, gdzie identyfikuje się wciąż rosnące zapotrzebowanie na usługi w tym zakresie.

Rekomendacja 5: Z uwagi na zmieniającą się sytuację w zakresie dostępu do ochrony zdrowia psychicznego i dalszego zapotrzebowania, w przyszłości możliwa będzie konieczność realizacji diagnozy uwzględniającej te zagadnienia, oraz wypracowanie wskaźników w tym zakresie. Wskazać należy również możliwość uaktualnienia celu szczegółowego 1. Zapewnienie osobom, rodzinom i dzieciom warunków rozwoju oraz pomocy w sytuacjach trudnych o cel operacyjny dotyczący dostępności usług społecznych w zakresie terapii dla dzieci i młodzieży.

- **Skuteczność:** Ocena skuteczności działań podejmowanych w celu rozwiązania problemów społecznych:

Wniosek 6: Odzwierciedlając trend w skali kraju, ludność Koszalina charakteryzowana jest jako starzejąca się, gdzie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym stale wzrasta przy odpływie ludzi w wieku produkcyjnym, przy czym niedostateczny jest dostęp do służby zdrowia w zakresie specjalizacji geriatricznej. Warto jednak zwrócić uwagę, iż stale poszerzany jest pakiet usług na rzecz osób w wieku senioralnym.

Rekomendacja 6: Rekomenduje się uwzględnienie trudności w dostępie do lekarzy specjalistów w zakresie geriatry w przypadku określania wskaźników w kolejnych latach.

Wniosek 7: Zwrócono uwagę na obciążenie szkół w kontekście gromadzenia wskaźników, z uwagi na powielanie się informacji w dokumentach planistycznych i strategicznych miasta, w tym w Strategii Rozwoju Miasta, Strategii rozwiązywania problemów alkoholowych, Strategii rozwiązywania problemów społecznych, na potrzeby Urzędu Miejskiego oraz innych instytucji.

Rekomendacja 7: Rekomenduje się poddanie analizie realnych możliwości placówek i nawiązanie dialogu ze środowiskiem edukacji w celu poddania pod rozwagę rezygnację z części wskaźników w zakresie sfery edukacji, m.in. dotyczących podniesienia jakości kształcenia w kontekście egzaminów zewnętrznych.

- **Efektywność:** Ocena efektywności podejmowanej interwencji:

Wniosek 8: Nie identyfikuje się żadnych błędnych założeń w procesie zarządzania i koordynacji wdrażania Strategii. Co istotne, członkowie Zespołu ds. wdrażania, monitoringu oraz ewaluacji Strategii bardzo wysoko oceniali jakość współpracy, nie wskazując przy tym na wystąpienie jakichkolwiek problemów w tym zakresie od 2021 roku. Ponadto, badani eksperci nie mieli też żadnych trudności z pozyskiwaniem danych do monitoringu.

Rekomendacja 8: Rekomenduje się dążenie do utrzymania prawidłowej i bieżącej współpracy pomiędzy jednostkami i organizacjami zaangażowanymi we wdrażanie zapisów dokumentu.

Wniosek 9: W czasie realizacji Strategii w sferze społecznej zaszły gwałtowne i nieoczekiwane zmiany, takie, jak pandemia wirusa SARS CoV-2 i jej wciąż odczuwane skutki, jak również konflikt zbrojny w Ukrainie i związany z tym napływ

ludności, w tym w wieku senioralnym i dzieci, wymagający podjęcia odpowiednich działań.

Rekomendacja 9: Z uwagi na szybko zachodzące zmiany i trudne do przewidzenia ich efekty w kolejnych latach należy dążyć do tego, aby zapisy Strategii cechowały się elastycznością i zapewniały możliwość bieżącego reagowania na zachodzące zmiany w otoczeniu prawnym oraz w sferze społecznej miasta.

Wniosek 10: Zrealizowana analiza wykazała dużą wagę współpracy ze szkołami w kontekście wzrastającego trendu problemów opiekuńczo-wychowawczych, problemów z uzależnieniem dzieci i młodzieży, oraz z przemocą rówieśniczą.

Rekomendacja 10: Zapisy Strategii uwzględniają działalność Urzędu Miejskiego w tym zakresie, zalecane jest jednak również podkreślenie roli szkół, w tym w kontekście zmiany przepisów prawnych wskazujących, iż w każdej placówce edukacyjnej dostępny powinien być psycholog, tym samym sugerując zasadność wskaźnika dotyczącego liczby dzieci objętych pomocą psychologiczną w szkołach.

7. Bibliografia

Raporty o stanie miasta Koszalina za lata 2021 i 2022,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalina na lata 2021-2025 wraz z załącznikami,

Sprawozdania z realizacji Strategii wraz z załącznikami,

Sprawozdania z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie za lata 2016, 2019 i 2023,

Sprawozdania Prezydenta Miasta Koszalina z realizacji "Programu współpracy Miasta Koszalina z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2022 roku".

8. Spis tabel i wykresów

Wykres 1. Struktura demograficzna ludności Koszalina w latach 2016-2022.....	15
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Koszalinie w latach 2016-2022	16
Wykres 3. Saldo migracji ludności w Koszalinie w latach 2016-2022	17
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON z siedzibą w Koszalinie w latach 2016-2023	17
Wykres 5. Bezrobotni mieszkańcy Koszalina ogółem w latach 2016-2023.....	18
Wykres 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Koszalinie w latach 2016-2023	19
Wykres 7. Liczba mieszkań w Koszalinie według rodzajów własności w 2016 i 2022 roku	23
Wykres 8. Zapotrzebowanie na najem lokali z mieszkaniowego zasobu gminy w Koszalinie w latach 2018-2022	24
Wykres 9. Porady lekarskie udzielone w Koszalinie w latach 2016-2022	25
Wykres 10. Lekarze (personel pracujący ogółem) w Koszalinie na 10 tys. ludności (dane za lata 2016-2021).....	26

Wykres 11. Pielęgniarki i położne pracujące w Koszalinie na 10 tys. ludności (dane za lata 2016-2021).....	26
Wykres 12. Liczba zgonów w Koszalinie w latach 2016-2022.....	27
Wykres 13. Główne przyczyny zgonów mieszkańców Koszalina w latach 2016-2022	28
Wykres 14. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w Koszalinie oraz liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	30
Wykres 15. Udział poszczególnych zadań priorytetowych „Programu współpracy Miasta Koszalina z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w 2022 roku” w całości wydatkowanych środków finansowych	34
Wykres 16. Środowiska objęte pomocą społeczną w Koszalinie w latach 2016-2022	36
Wykres 17. Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w latach 2016-2022	38
Wykres 18. Liczba osób, którym przyznano usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w latach 2016-2022 w Koszalinie	40
Wykres 19. Najliczniejsze grupy wiekowe korzystające z usług opiekuńczych w Koszalinie w latach 2016-2022	43
Wykres 20. Efekty aktywizacji mieszkaniowej i zawodowej osób bezdomnych w Koszalinie w latach 2016-2022	45
Wykres 21. Rodziny i osoby objęte procedurą „Niebieskie Karty” w Koszalinie w latach 2016-2023	49
Wykres 22. Grupy doznające przemocy domowej w Koszalinie w latach 2016-2023 w oparciu o wszczęte procedury „Niebieskie Karty”	51
Wykres 23. Czy w świetle wdrażanej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Koszalin na lata 2021-2025 obserwuje Pan/Pani zmiany zachodzące w Koszalinie?.....	54
Wykres 24. Czy uważa Pan/Pani, że obszary problemowe zidentyfikowane w Strategii pozostają aktualne w Koszalinie? – średnia ocen respondentów w skali od 1 do 5	55

Wykres 25. Czy od 2021 roku zauważa Pan/Pani inne, nieujęte w Strategii obszary problemowe w sferze społecznej miasta bądź zmieniłby/aby Pan/Pani coś w aktualnych obszarach problemowych Strategii?	56
Wykres 26. Jak ogółem ocenia Pan/Pani jakość życia w Koszalinie? Odpowiedzi proszę udzielić w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza bardzo złe warunki do życia, a 10 – bardzo dobre	57
Wykres 27. Czy obserwuje Pan/Pani zmiany zachodzące w Koszalinie w ostatnich latach?	57
Wykres 28. Czy planuje Pan/Pani wyprowadzkę z Koszalina w kolejnych latach?... ..	58
Wykres 29. Jak Pan uważa, jaka jest skala problemów społecznych w Koszalinie? – średnia ocen respondentów w skali od 1 do 5	59
Wykres 30. Czy uważa Pan/Pani, że w mieście występują też inne problemy społeczne, niż wskazane wyżej?	61
Wykres 31. Czy uważa Pan/Pani, że zidentyfikowane w dokumencie cele w rzeczywisty sposób wpływają na poprawę sytuacji w kontekście problemów społecznych w Koszalinie?	63
Wykres 32. Czy uważa Pan/Pani, że istnieje ryzyko, że cele dokumentu nie zostaną osiągnięte do 2025 roku?	67
Wykres 33. Czy identyfikuje Pan/Pani trudności z pozyskiwaniem danych do monitoringu?	72
Wykres 34. Czy od 2021 roku napotykał/a Pan/Pani problemy w ramach pracy Zespołu ds. wdrażania, monitoringu oraz ewaluacji Strategii?	73
Wykres 35. Jak ocenia Pan/Pani współpracę i komunikację pomiędzy członkami Zespołu ds. wdrażania, monitoringu oraz ewaluacji Strategii? Proszę ocenić w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza brak współpracy a 5 skuteczną i bezproblemową współpracę	74
Wykres 36. Czy Pana/Pani zdaniem brakuje jakiś elementów w systemie realizacji Strategii lub w systemie jej monitorowania?	74
Tabela 1. Prognoza stanu ludności miasta Koszalina	14

Tabela 2. Bezrobotni mieszkańcy Koszalina będący w szczególnej sytuacji na rynku zatrudnienia w latach 2016-2023.....	21
Tabela 3. Opieka nad dziećmi do lat 3 w Koszalinie w latach 2016-2022	28
Tabela 4. Kwoty wydatkowane na realizację zadań przez CUS w Koszalinie w latach 2016-2022	35
Tabela 5. Najczęściej występujące powody trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w latach 2016-2022 w Koszalinie.....	37
Tabela 6. Liczba mieszkańców Koszalina przebywających w DPS w latach 2016-2022.....	42
Tabela 7. Liczba mieszkańców Koszalina objętych usługami opiekuńczymi w latach 2016-2022	43
Tabela 8. Liczba mieszkańców Koszalina korzystających z programu „Lek dla Seniora” w latach 2019-2022.....	44
Tabela 9. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze schronienia w Koszalinie w latach 2016-2022.....	44
Tabela 10. Liczba rodzin objętych asystą rodzinną w Koszalinie w latach 2017-2022	46
Tabela 11. Liczba procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w Koszalinie w latach 2016-2023	48
Tabela 12. Grupy Robocze/Grupy Diagnostyczno-Pomocowe założone na potrzeby procedury „Niebieskie Karty” w Koszalinie w latach 2016-2023	49
Tabela 13. Liczba osób doznających przemocy domowej w Koszalinie w latach 2016-2023 w oparciu o wszczęte procedury „Niebieskie Karty”	50

